

TARPTAUTINĖS BANKINĖS OPERACIJOS

Tarptautiniai bankai vykdo plataus spektro operacijas. Trečioje dalyje mes apžvelgsime tarptautines bankines operacijas, atsižvelgiant į jų tikslus ir veiklos formas. Taip pat būtina atkreipti dėmesį į pastovią bankų kaitą ir jų svarbą skirtingose valstybėse. Tam, kad atlikti užsienio bankines operacijas, mes taip pat išmoksime alternatyvių organizacinių formų. Ir, pagaliau, išanaluosime svarbiausias teikiamų bankų paslaugų formas tokias kaip vidinės prekybos finansavimas, skirtingų fondų mobilizacija per pinigines rinkos kanalus ir tarptautinis kreditavimas. Sekančios keturios dalys sudaro pilną analizę ir bendrų tendencijų bei operacijų tarptautinėje bankinėje veikloje aprašymą.

I Tarptautinė finansinė terpė

II Tarptautinės finansinės rinkos

III Tarptautinės bankinės operacijos

IV Tarptautinių korporacijų finansai

V Tarptautinės portfelio investicijos

PASAULINĖS BANKINĖS KOMERCINĖS OPERACIJOS

ĮVADAS

Šioje dalyje mes panagrinėsime 4 pasaulinių komercinių bankinių operacijų aspektus: 1) pagrindines tendencijas; 2) operacijų organizacines formas ir jų rūšis; 3) reguliavimą nuosavų priemonių lygiui nustatyti; 4) pasikeitimą tarptautinėje konkurencijoje. Amerikos pavyzdžiu mes galime pasakyti, kad per paskutinius 30 metų tarptautinėse bankinėse operacijose Amerikos bankų pozicijose įvyko reikšmingi pasikeitimai. 60-tais metais Amerikos bankai pripažino atviras galimybes ir tarptautinio plėtimosi būtinybę. Šio dešimtmečio bėgyje jų aktyvumas augo ir dominavo tarptautinėse bankinėse operacijose. Bet 70-tais metais ryšium su naujai atsirandančiais konkurenciniais faktoriais pradėjo keistis ir išorinė terpė. Konkurencinėje kovoje japonų ir Europos bankai išjudino nusistovėjusią Amerikos bankų poziciją. Šis dešimtmetis gali būti charakterizuojamas kaip vienas iš pirmųjų Amerikos bankų iššūkių tarptautinėje arenoje. Ir pagaliau 80-tais metais sąlygiškai susilpnėjo Amerikos bankų pozicijos taip kaip Europos ir ypač Japonijos bankai ryškiai pastumėjo juos tiek į pasaulines, tiek ir į vidines rinkas JAV.

Šiame skyriuje aprašoma, kaip pasauliniame konkurenciniame balanse įvyko šie pasikeitimai. Taip pat vienodą dėmesį mes skirsime tarptautinių komercinių bankų pagrindinėms funkcijoms, aiškinant, kokie organizaciniai metodai naudojami tarptautinėse bankinėse operacijose ir kokios pagrindinės šių bankų veiklos sritys.

ŠOIS DALIES MOKOMIEJI TIKSLAI

1. Nusimanyti, kaip vystėsi pasaulinės komercinės bankinės operacijos per paskutinius kelis dešimtmečius ir kaip jos reagavo į naujas galimybes ir problemas.
2. Detaliai išmokti įvairiapusiškos veiklos formas ir sferas, kurios įtrauktos į pasaulines bankines komercines operacijas.
3. Įvertinti augančią tarptautinę konkurenciją, atsižvelgiant į Amerikos bankų padėtį.
4. Suprasti naudojamas tarptautinių komercinių bankų strategines ir organizacines formas.

5. Pripažinti pasaulinės bankinės operacijos adekvataus reguliavimo būtinumą ir išmokyti tuos metodus, kurie tam naudojami.
6. Panagrinėti bankų kapitalo kainos rolę kaip faktorių, įtakojantį tarptautinę bankinę konkurenciją skirtingose pasaulio šalyse.

PAGRINDINIAI TERMINAI IR SUPRATIMAS	
agentūra (bankų skyriai) su lengvatinėmis sąlygomis (IBF)	Tarpt. bankų sistemų zonos
Bazelio susitarimas skyrius nuosavo kapitalo pakankamumas	Keirecu prekybos bankas Nacionalinio režimo platinimo principas užsienio bankuose
gebėjimas konkuruoti bankas-korespondentas	naftos dolerių reciklifikacija prekybos kainos santykis su grynu pelnu (atsižvelgiant į akcijas)
kapitalo kaina nuosavo kapitalo kaina Edžo taisyklės finansinės inovacijos namų bankas 1991m. pataisa tarptautinių bankinių operacijų taisyklėms prekybos dalis	abipusės naudos principas atstovybė kapitalas įskaitant riziką mokesčių rojus universalus bankas

SUTRUMPINIMAI	
SLC – rezervo akreditivas kredito ir komercijos bankas OBS – subalansuota veikla	BCCI – Tarptautinio

TARPTAUTINIŲ BANKINIŲ OPERACIJŲ VYSTYMAS

PAGRINDINĖS TARPTAUTINIŲ BANKINIŲ OPERACIJŲ TENDENCIJOS

Bankų sistemos istorijos, turinčios užsienio filialus, pradžia - XIX amžius. 1960-tais metais Londone jau gyvavo užsienio bankų skyriai. Pirmą kartą Londone bankų skyriai buvo atidaryti tam, kad išspręstų keletą užduočių:

- 1) Patenkinti užsienio filialų savo šalies korporacinius klientų poreikius.
- 2) Dalyvauti valiutų rinkos operacijose.
- 3) Dalyvauti prekybos operacijose.

Per paskutinius 25 metus tarptautinėse bankinėse operacijose įvyko žymus pasikeitimas, pradėtas pirma Amerikos bankų, o po to palaikomi Europos ir japonų bankų, o taip pat bankų kitose šalyse. Amerikos bankai nepaprastai greitai rado naujus priėjimus ir metodus, kūrė ir užiminėjo įvairius inovacinius prekybos sektorius. Laikui bėgant kitų šalių bankai taip pat įsijungė į konkurencinę kovą ir atkovojo žymią šių naujų rinkų dalį. Atidėtos problemos ir krizės virto iššūkiais ir galimybėmis. Kada Amerikos bankų piniginės lėšos, skirtos užsienio kreditavimui, buvo

kontroliuojamos (1964-1965m.), jie "išrado" užsienio skyrius. Kainų eskalacija naftai, atvėrė naftos dolerių reciklifikacijos galimybes. Ir taip pat 80-tų metų skolų krizė suteikė kai kuriems bankams nepaprastai naudingas galimybes apžiūrėti kreditą, sukurti skolinių įsipareigojimų rinką ir aptarnauti programas, surištas su aukšta marža.

ANKSTYVAS IŠSIPLĖTIMAS

60-tieji metai - tai tarptautinių bankų pirmasis išsiplėtimas. Amerikos bankų, JAV kompanijų filialų pakilimas kreditavime, veikiantis bendroje rinkoje, tapo daugiaskaičių užsienio Amerikos bankinių skyrių kūrimosi priežastimi, o po to ne Amerikos bankų atidarymu.

Lentelė 9.1 Tarptautinių bankinių operacijų tendencijos ir įvykiai	
Periodas	Esminiai įvykiai
1. Ankstyvas išsiplėtimas 60-tais metais	1. Rizikos eurovaliutos augimas 2. Užsienio bankinių skyrių skaičiaus
2. Naftos krizė ir auganti konkurencija 70-tais metais	3. Pirmas ir antras naftos šokas 4. Naftos dolerių reciklifikacija 5. Eurokreditų sindikacinis rinkos augimas 6. Išaugusi konkurencija tarp tarp tarpt. bankų, Amerikos bankų pozicijų susilpnėjimas
3. Skolos krizė ir finansinės inovacijos 80-tais metais.	7. Besivystanti nacionalinė skolos krizė 8. Finansinės inovacijos 9. Vert.pop. sekiuritizacija ir portfelis. 10. Finansų rinkos internacionalizacija, įskaitant 1986m. "Didijų šoką" 11. Postūmis stiprinant bankų investicinę-steigiamą veiklą 12. Nuolatinė prekyba valiutos rinkoje, vert. pop. JAV 13. Tarpt. banko kapitalo susitarimai
4. Pasiruošimas finansinei integracijai 90-tais metais	14. Tarpt. bankinės sąjungos 15. Vieninga finansinių paslaugų Europos prekyba

Mūsų šimtmečio 60-tų metų eurovaliutos rinka taip pat pradeda savo veiklą. Šiuo periodu daugelis Amerikos bankų atidarė savo skyrius, pvz. Londone, tam, kad galėtų dalyvauti eurodolerių rinkos operacijose, ir Bahamuose tam, kad galėtų naudotis mokesčių nemokėjimo statusu, o taip pat Europos kontinente, kad aptarnautų Amerikos korporacijų dukterines kompanijas.

NAFTOS KRIZĖ IR AUGANTI KONKURENCIJA

Naftos eksportuotojų (OPEC) šalių nutarimas – 1973 m. pakelti naftos kainas, tarptautinėse bankinėse operacijose sukėlė visą seriją krizių. Visų pirma, JAV vadovybė turėjo sukurti kapitalo kontrolės programą tam, kad palengvintų naftos dolerių reciklifikaciją per JAV finansinę sistemą.

Naftos kainų padidinimo rezultatu tapo infliacijos padidėjimas, valiutos rinkų destabilizavimas. Taip pat buvo pirmasis neseniai įvestas plaukiojančio kurso sistemos patikrinimas, kuris, laimei, su šiais bandymais susitvarkė palyginus neblogai. 70-tais metais tarptautiniai bankai susidūrė su kredito augimu. Ši paklausa buvo iššaukta kaip šalių-naftos importuotojų, taip ir kainų infliacijos, pasireiškiančios šiuo periodu. Sindikuota eurokreditų rinka taip greitai vystėsi, kaip augo bankų indėliai. Aukštos pajamos šioje rinkoje priviliojo Europos, japonų, kanadiečių ir kitus bankus. Auganti konkurencija eurovaliutos ir eurokreditų rinkose tapo pirmu iššūkiu dominuojančiai Amerikos ir tarptautinių bankų sistemai.

SKOLOS KRIZĖ IR FINANSINĖS INOVACIJOS

Du naftos šokai (1974m. ir 1978-1979m.) ir palūkanų normų šokas paspartino skolos aptarnavimo kreditams ir išlaidoms klausimą. Su šiomis problemomis susidūrė daugelis besivystančių šalių. 1982 m. daugelis besivystančių šalių pripažino, kad nepajėgios apmokėti skolų aptarnavimo išlaidų, kurias jos sau prisiėmė, paėmusios kreditus išorinėje rinkoje. 1982 m. Meksikos ir kitų stambių šalių pranešimas, kad jos nepajėgios apmokėti šių skolos aptarnavimo išlaidų, atvedė prie rimtų tarptautinių finansinių pasikeitimų. Nuo to momento daugelis tarptautinių bankų išsivysčiusiose šalyse sumažino kreditavimą ir pradėjo ieškoti naujų klientų aptarnavimo būdų, kurie leistų išvengti tiesioginės balansinės kreditavimo rizikos. Vedančiaisiais tapo finansinės inovacinės rinkos, tokios kaip išleidimo programa evronot (NIF) (6 skyrius), palūkanų normos apsikaitimo sandoriai (7 skyrius), ir valiutos apsikaitimo sandoriai. Tarptautinis kreditavimo slaptumas išreiškė tiesioginį bankinį kreditavimą. Komerciniai bankai nukreipė savo dėmesį į investicinę bankinę veiklą, susijusią su anderreitingu ir vidutinių kreditinių instrumentų paskirstymu – išleidimo programa evronot (NIFs), atnaujinto kredito šaltinis (RUFs), komercinių dokumentų (CPs) – išleistų skolintojams. Bankai pradėjo didelį dėmesį skirti vertybinių popierių rinkai. Pvz., 80-tais metais JAV vertybinius popierius pradėjo pardavinėti tiek Tokijuje, tiek Europoje, tiek ir Š. Amerikos rinkose pagal momentinius ir ateities kontraktus. Tokie tarptautiniai vedantieji bankai kūrė nepertraukiamą bankų skyrių sistemą, kuri padėtų prekiauti valiuta, eurovaliuta ir kitais piniginės rinkos aktyvais bet kuriuo paros metu bet kurioje pirmaujančioje pasaulinėje finansinėje rinkoje.

80-tais metais įvyko dar vienas reikšmingas įvykis. 1988 m. buvo sudaryta tarptautinė Bazelio sutartis, nustatanti vieningus komercinių bankų kapitalo standartus. Šią sutartį mes aptarsime šio skyriaus paskutinėje dalyje. Šie kapitalo rizikos reikalavimai tapo būtini augančiai konkurencijai tarp tarptautinių bankų, padidėjus permainingoms finansinėse rinkose ir augant grėsmei, kad bankų krizė vienoje šalyje gali persimesti ir į kitas šalis, jei nebus imtasi apsaugos priemonių.

PASIRUOŠIMAS FINANSINEI INTEGRACIJAI

90-tais metais susikūrė Europos finansinių paslaugų rinka. Šio įvykio rezultatu buvo tai, kad Europos bankai pradėjo jungtis, kad geriau atlaikytų kylančią konkurenciją. Tuo pačiu metu pagrindinis ne Europos bankų tikslas buvo apsaugoti savo pozicijas Europos rinkoje arba dalyvauti šiose rinkose, jei jose dar nedalyvavo. Pirmoji sukurtų tarptautinių bankų sąjungų banga buvo iššaukta 1986 metų “Didžiuoju šoku”, kada Londono fondo birža buvo reorganizuota ir britų bankų valdžia Londone siekė modernizuoti vertybinių popierių rinkos sistemą. Amerikos ir Europos bankų organizacijos įgijo nuosavybės teisę seniems britų prekybos bankams ir Londono biržos brokeriams. Antroji tarptautinių bankų susikūrimo sąjungų banga prasidėjo 1988-1989 m., kada Madrido fondo biržoje prasidėjo “Mažasis šokas”. Tada ir Europoje prasidėjo vieningos rinkos finansinių paslaugų išsilavinimo pasiruošimas.

TARPTAUTINĖ BANKINĖ VEIKLA

Besivystanti tarptautinė bankinė veikla tapo esamų paslaugų pasikeitimo ir daugelio naujų veiklų papildymo priežastimi. Naujų veiklų vystymasis iššaukė tarptautinių bankų augimą. Naudos veiklų rūšys gali būti klasifikuojamos remiantis tuo, kiek ilgai bankų institutai naudoja juos savo darbe. Tam, kad nustatyti ir geriau suprasti finansinių operacijų rūšis, mes aptarsime trypas jų charakteristikas. Į pirmą grupę įeina tradiciniai veiklos tipai. Šiandien naudojami prekybos finansavimo metodai, žinomi jau keletą šimtmečių. Mes išmoksime eksporto-importo finansavimo operacijas 10 skyriuje. Valiutos sandėriai ir užsienio kreditai yra tradiciniai bankiniams institutams. Antrai grupei priklauso veiklos, kurios pradėjo keistis prieš 10 metų. Čia mes atkreipsime dėmesį į Euroriziką ir jos vystymąsi. Šios veiklos sritis mes išmoksime 6 skyriuje (eurovaliutos rinkos organizacija), 7 skyriuje (eurovaliutos rinka), ir 11 skyriuje (piniginė-kreditinė bankų politika). Trečiai grupei priklauso inovacinės srities veikla, pirmą kartą pradėta praeitam dešimtmetyje arba palaipsniui vystantis procesui. Mes aptarsime 4 skirtingas veiklos sferas. Pirma, inovacinis finansavimas, prijungiantis Europos išleidimo programą (NIFs), palūkanų normos apskaitos sandoriai ir kitus metodus, ištobulintus 80-tais metais. Jie aptariami 7-ame skyriuje (tarptautinės obligacijos) ir 14-ame skyriuje (užsienio filialų finansavimas). Pagrindinės atsiradimo priežastys – pasaulinės piniginės rinkos atsiradimas – tai siekimas tarp bankų naujų galimybių augimo ir ieškojimo visuomeninės prekybos vystymuisi palankių sąlygų, tokių rinkos instrumentų naudojimo, kaip JAV vertybinių popierių, valstybinių vertybinių popierių išleidimas, depozitiniai sertifikatai ir kiti piniginės rinkos vertybiniai popieriai. 80-tais metais daugelis bankų kreditorių susidūrė su valdymo portfelio, išduoto išvystytų šalių už nepriimtinas sąlygas, problemomis. Kai kurios šalys jau keletą kartų pranešė apie palūkanų mokėjimų pristabdymą pagal pagrindines kredito sumas, o kitais atvejais - apie pilną mokėjimo sustabdymą. Bankai į šiuos atvejus reagavo peržiūrėdami sąlygas ir paleisdami skolų struktūras nurašymui beprasmių skolų arba kreditų pardavimą besivystančioje antraeilėje rinkoje. Taip pat kai kuriais atvejais bankams atsiradė konvertavimo įsiskolinimo galimybės skolos popierius pakeisti į daug palankesnius kapitalo įdėjimus. Šie veiklos tipai aptarti 12 skyriuje.

Lentelė 9.2 Tarptautinės bankinės veiklos vystymas

Veikla	Operacijos esmė
I Tradiciniai veiklos tipai (60-tieji m.).	
1. Eksporto-importo operacijų finansavimas.	Akredityvas, inkasacija, darbas su pervedamais vekseliais ir dokumentais.
2. Valiutinės sutartys.	Užsieninių valiutų pirkimas-pardavimas
3. Užsienio paskolos.	Kreditai klientams kitose šalyse.
II Nauji veiklos tipai (70 ir 80m.).	
1. Eurovaliutos rinka.	Eurovaliutos sutartys ir finansavimas.
2. Eurovaliutos sindikavimas.	Organizacija ir sindikacinių eurokreditų dalyvavimas.
3. Prekybinė bankinė veikla.	Euroobligacijų išleidimas ir prekyba antrinėje rinkoje, korporacinės paslaugos įskaitant susiliejamą.
III Inovacinė veikla (80 ir 90m.).	
1. Inovacinis finansavimas.	Eurovaliutos išleidimo programos aprūpinimas (NIFs), procentiniai pasikeitimai ir specifiniai nauji įvedimai.
2. Pasaulinė piniginė rinka.	Nepertraukiamos dilinginės operacijos.
3. Portfelio valdymas išduotas išsivysčiusių šalių.	Skolų išieškojimas, sąlygų peržiūrėjimas ir skolų struktūros pakeitimas, skolinių įsipareigojimų prekyba išsivysčiusių šalių antrinėje

4. Privati bankinė veikla.	rinkoje. Finansinių paslaugų aprūpinimas turtingiems klientams pasauliniu mastu.
----------------------------	---

Privati bankinė veikla – tai nauja veiklos rūšis tarptautiniams bankams, nors ji jau gyvavo seniai kaip nedidelė vidinės bankinės veiklos savo šalies teritorijos dalis. Pagrindinė bankinės veiklos užduotis – atskirų žmonių su nedidelėmis pajamomis aptarnavimas. Šis klientų sluoksnis pakankamai didelis. Tikslus šių klientų skaičius neegzistuoja, bet ir tarptautinės valiutos fondo apskaičiavimų ir kitų šaltiniai rodo, kad keturiuose stambiuose mokesčių prieglobsčiuose (Šveicarijoje, Singapūre, Kaimanove, Liuksemburge), sudaro 700 milijardų dolerių sumą. Tarptautinė bankinė veikla skiriasi nuo analoginės bankinės veiklos savo šalies teritorijoje. Tresto kompanijoje Amerikos klientų Hanoverio bankų aktyvai paskirstyti taip: 80% - kreditams, 10% - depozitams ir 10% - valdomiems portfeliams. Iš kitos pusės tarptautiniai šio banko paskirstyti taip: 80% - depozitams, 10% - valdomiems portfeliams ir 10% - kreditams. Bankinės operacijos pritraukia daug didesnę lygį indėlių ir verslo, valdomo pagal įgaliojimą, bet taip pat veda prie reikšmingų korporacinių išlaidų. Morgan Gerenti kompanijoje pripažino korporacinių finansų svarbą bankų veiklos vystyme. Kompanija pritraukė korporacinių finansų specialistus tam, kad šie nustatytų ryšius tarp banko ir finansinių korporacinių grupių.

9.1 papildymas. PELNO GAVIMAS IŠ VALIUTINIŲ SUTARČIŲ

1992 m. rugsėji–spalį tarptautinė valiutinė rinka buvo sukręsta spekuliacinės prekybos, ginantis, kad Europos valiutos sistema patirs siaubą. Šis valiutos rinkos sambūris naudojosi Europos mechanizmo svarų sterlingų finansinių kursų keitimu ir dideliu ispanų pesetų bei itališkos liros nuvertinimu. Bet šis atvejis atnešė puikių rezultatų komerciniams bankams dirbantiems dileriais - prekiaujantčiais valiuta. Jų minimalus kasdieninis lygis valiutos rinkoje nenusileido žemiau kaip 1 milijonas dolerių. Šie komerciniai bankai pasiekė tai dėl pasikeitimų, kurie taip gąsdina stambius bankininkus. Analitikai ir konsultantai paskaičiavo, kad už trečią 1992 m. ketvirtį užsienio valiutos cirkuliacija rinkoje padidino grynas pajamas valiutinės sutarties veikloje nuo 50 iki 100% palyginus su vidutiniu lygiu už ketvirtį praeitais metais. Šis padidėjimas išreiškiamas bendrose pajamose nuo 250 mln. iki 500 mln. dol. 6 stambiams Amerikos bankams, užsiimantiems valiutinėmis operacijomis (Sitikorp, Chemijos bankas, Benkers Trast, Amerikos bankas, Dži .Pi. Morgan, ir Čeis Mancheten). Sitikorp pats stambiausias prekybinis bankas 1991 m. valiutinėmis operacijomis padidino savo pajamas iki 709 mln. dol., lyginant su 1987 m. pajamos buvo 453 mln. dol. Kada bankai gauna spekuliacines pajamas, lažindamiesi išaugs ar nukris doleris lyginant su Vokietijos marke, jie bendrai uždirba begalinį kiekį savo pajamų kaip rinkos dileriai uždirba pardavimo skirtumu (pardavėjo kaina) ir pirkimu (pirkėjo kaina). Dažniausiai šis skirtumas pbūna alyginus nedidelis, bet gali keistis įtakojamas judančios rinkos jėgos. Pvz., šis skirtumas Britanijos svarui buvo 10 kartų didesnis 1992 m. 3 ketvirčio jo veikiamo kritimo kainoje. t.y. 50 punktų vietoj 5 įprastų punktų (1 punktą lygus 0.01%). Skirtumo padidėjimas vyksta dėl rizikos padidėjimo bankui, kainų kritimo metu.

100 STAMBIAUSIŲ BANKŲ PASIKEITIMAS 1956 – 1991 METAIS

Per paskutiniuosius 3 dešimtmečius nuo 1956 – 1991 m. pasaulinės bankinės sistemos struktūroje ir konkurencijoje įvyko žymūs pasikeitimai. Šie pasikeitimai parodyti 9.3 lentelėje, kurioje taip pat yra duomenys apie 1956 – 1991 m. pačių stambiausių pasaulio bankų nacionalinę priklausomybę. Sekantys stebėjimai – šių pasikeitimų duomenys.

Pirma. Nors ir 1956 m. JAV bankai užėmė vedančią poziciją, ši padėtis greit keitėsi ir to pasekoje ne Amerikos bankai užėmė dominuojančią poziciją. 1956 m. 5 iš 10 stambiausių bankų buvo amerikietiški, o iš 100 stambiausių Amerikos bankai buvo 44. 1989 m. pirmame dešimtuose nebuvo nei vieno Amerikos banko, o iš 100 bankų tik 7 buvo Amerikos. 1991 m. liko tik 5 JAV

bankai. 1956 – 1991 m. Amerikos bankų dalia intervale tarp stambiausių bankų nusileido nuo 52.4% iki 2.4%. Galima rasti daug faktorių, aiškinančių šias permainas. Tai ir Amerikos dolerio greitas kritimas atsižvelgiant į kitas valiutas ir mokamo balanso blogą sudėtį, kad sumažino JAV bankų galimybes aprūpinti tarptautinius kreditus ir ne Amerikos ekonominių institutų išplėtimą, su jų žymiai geresnių pozicijų užkariavimu pasauliniame kreditavime negu Amerikos bankuose.

Antra. 9.3 lentelėje pavaizduota išaugusi japonų bankų reikšmė. Japonų bankų tarp 50 stambiausių pasaulio bankų, išaugo nuo 3 iki 20. Tuo pačiu periode Japonų bankų dalis tarp 100 stambiausių bankų išaugo nuo 5.1% iki 44.6%.

Trečia. Dingo stambiausių bankų atstovybės. Pačių skirtingiausių šalių bankai dabar įeina į pirmus 50 bankų ir į pirmus 100. Ši tendencija atspindi padidėjusį šių šalių finansinio vystymosi lygį, o kai kuriais atvejais ir pasikeitimo bankinės sistemos struktūroje, tapusiu kompanijos susiliejiu ir veikimo rezultatu.

Taip pat 9.3 lentelėje pateikta informacija atspindi tarptautinį JAV bankų konkurentabilumą, taip pat kaip ir pagrindinių bankinių institutų konkurentabilumo kitose šalyse pasikeitimą. Ši klausimą mes aptarsime paskutinėje šio skyriaus dalyje.

9.3 Lentelė. Nacionalinė stambiausių pasaulio bankų priklausomybė

	Bankų skaičius pirmame dešimtmetyje pagal indėlių dydį							Bankų skaičius iš pirmų 50 pagal indėlių dydį						
	1956	1960	1970	1979	1986	1989	1991	1956	1960	1970	1979	1986	1989	1991
Japonija	-	-	-	-	7	8	8	3	8	11	16	22	22	20
JAV	5	6	4	-	-	-	-	25	19	13	6	3	2	1
Vokietija	-	-	1	2	1	1	-		3	4	7	7	8	8
Italija	-	-	1	2	-	-	-	3	5	4	2	1	3	4
Kanada	2	1	1	-	-	-	-	6	5	5	4	2	1	1
Didž.Britanija														
a	3	3	2	2	-	-	-	7	5	4	4	4	4	4
Prancuzija	-	-	1	4	2	1	2	3	3	3	4	4	5	5
Olandija	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	3	2	3
Ispanija	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Šveicarija	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3	3	2	3
Belgija	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Švedija	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Austrija	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-
Ir kiti	-	-	-	-	-	-	-	2	1	1	-	1	1	1

	Bankų skaičius iš pirmųjų 100 bankų pagal indėlių dydį							Indėlių dydis % priklausomi tarpt. konkurentams						
	1956	1960	1970	1979	1986	1989	1991	1956	1960	1970	1979	1986	1989	1991
JAV	44	37	22	15	10	7	5	52,4	44,8	29,1	14,4	7,8	4,4	2,9
Vokietija	3	7	11	14	11	12	11	1,3	5	10	16,8	10,8	11,1	11,8
Italija	6	7	9	9	8	8	9	3,8	5,4	8,7	6,6	5,9	5,5	6,3
Kanada	7	7	5	6	5	5	5	9,5	8,7	6,8	5,2	3,7	3,2	3,1
Didž.Britanija														
a	10	10	5	5	6	6	6	14,9	13,6	7,6	6,9	6,3	6,2	6,3
Prancuzija	5	4	3	4	8	7	8	4	4,1	4,8	10,4	9,3	9,1	8,9
Olandija	1	1	3	4	4	4	3	0,4	0,5	2,1	4,5	3	3,1	2,6

Ispanija	2	1	3	4	1	2	6	0,9	0,5	1,3	1,9	0,4	0,9	2,7
Šveicarija	5	4	3	3	3	3	3	2,2	2,4	3,2	3,3	3,4	2,8	3,3
Belgija	1	3	4	3	4	4	5	0,5	1,3	2,1	2,1	2,2	2	2,4
Švedija	2	2	2	2	1	1	3	1,1	1,2	1	0,9	0,3	0,4	1,3
Austrija	2	2	3	2	2	3	4	1,2	1,1	2,1	0,9	0,8	1,3	1,8
Ir kiti	3	3	3	5	6	7	4	2,2	2	1,8	2,5	3,5	4	2

BENDROS ORGANIZACINĖS FORMOS IR OPERACIJOS

TARPTAUTINĖ BANKINĖ VEIKLA

Bankų valdytojai siekia maksimaliai aprūpinti pajamų ir augimo lygį stebint realų rizikos lygį. Šie bendri principai naudojami komerciniuose bankuose vykdant operacijas šalies viduje, taip pat naudojamos ir tarptautinėje bankinėje veikloje. JAV bankai vykdo savo tarptautines operacijas, naudodami keletą organizacinių formų tipų, tokias kaip užsienio bankai–korespondentai, skyriai, filialai ir tarptautinės bankinės korporacijos. Bankai taip pat naudoja savo visas strategijas tarptautinių kontaktų vystimui ir plėtimui. Vienas iš bankininkų pareiškė: “Nėra nei vieno kelio, kuris būtų visoms šalims ir visom sąlygom geriausias”. Daugelis bankų pasikliauja, nors iš dalies, bankais-korespondentais savo verslo užsienyje vystime. Remiantis tuo, Amerikos bankas gali turėti susitarimą su užsienio banku dėl abipusių agento paslaugų suteikimo. Pagal šį susitarimą šie du bankai gali vykdyti ir priimti mokėjimus, išleisti ir akceptuoti vienas kito pervedamus vekselius. Taip pat bankas gali palaikyti depozito balansą, mokėjimo ir skaičiavimų aprūpinimą su banko-korespondento sąskaita, esant tam tikrai sąlygai. Bankai taip pat perduoda vienas kitam valdymo reikalus. Ir, pagaliau, jie teikia vienas kitam skirtingas paslaugų rūšis, tokias kaip kredito ar informacijos gavimas, remiantis taip vadinamais bendruomeniniais, dalykiniais suvedimais būtiniais klientams. Struktūrinio padalinio atidarymui priimtinae bankų procese naudojamos alternatyvios organizacinės formos, įskaitant filialų organizacijas, agentūras, įmones ir dukterinius bankus. Apie visas šias formas mes pakalbėsime konkrečiau paskutiniuose skyriuose.

NACIONALINĖS SISTEMOS IR ABIPUSĖS NAUDOS PRINCIPAS

Nacionalinės bankinės sistemos skiriasi viena nuo kitos pagal daugelį veiksnių. Dėl to mes turime matyti skirtumus tarp nustatytų nacionalinių sistemų. Mūsų užduotis suprasti:

1. “Bankinės veiklos” supratimas skirtingose šalyse nesutampa. Bankų veiklos tipai skirtingose šalyse gali būti skirtingi: vienose šalyse bankams leistos operacijos su vertybiniais popieriais, užregistruotais fondo biržoje, o kitose šalyse tokios operacijos uždraustos įstatymu. Šio skyriaus priede aprašoma Vokietijos bankų, kurie yra paprastų šios šalies kompanijų akcijų savininkai, reikšmė ir padėtis.
2. Kiekviena šalis kurioje funkcionuoja bankas turi tarptautinėse bankinėse operacijose savo požiūrį į politiką. Kai kurios šalys griežtai riboja užsienio bankų skverbimąsi (Taivanis, Meksika).
3. Visi ankščiau minėti skirtumai, pirma, plečia tarptautines bankines operacijas, o taip pat ir naudojamas organizacines formas.

NACIONALINĖS SISTEMOS

Lyginant nacionalines bankines sistemas pagal bankinių operacijų galimybes, mes turime atkreipti dėmesį į du naudojamus metodus. Pirmas, - tai universalus priėmimas, kuris pats liberaliausias ir leidžia bankams įgyvendinti indėlines operacijas, kreditines operacijas, operacijas su vertybiniais popieriais ir sudarinėti nuosavybės sandėrius. Šalys, kuriose naudojamas toks priėmimas, - tai Vokietija ir Šveicarija. Šio skyriaus priedas pateikia detales, kurios liečia vokiečių bankų veiklą, ypatingai asmeninėse pramoninėse korporacijose. Antras specializuotas priėmimas

siekia išskirti indėlius ir kreditines operacijas iš operacijų vertybiniais popieriais. Komerciniams bankams, kurie vadovaujasi antru priėmimu, leidžiama įgyvendinti indėlių ir kreditų veiklą, bet jiems uždrausta dalyvauti daugelyje vertybinių popierių operacijų. Šis priėmimas naudojamas bankuose, kurie veikia JAV ir D. Britanijoje. Kitos šalys yra tarp šių dviejų priėmimų. Pvz., Japonijoje daugeliui bankinių operacijų naudojami specializuoti priėmimai. Komerciniai bankai nedalyvauja naujų vertybinių popierių išleidime ir prekybinėje biržoje. Tarp kitko, pramoninės Japonijos struktūros visada sekė bendru interesų principu. Vedantieji miestai bankai formuoja jadro grupių bendroves, kurios tapo buvusių konglomeratų priėmėjos "Dzaibau". Tuo tikslu tam tikras grupių skaičius "Keirecu" randasi ten, kur tam tikrą pramoninės struktūros dalį sudaro biržos kapitalo indėliniai bankai. Šiose "Keirecu" grupėse dalyvauja pakankamai aktyviai, valdant pramoninių kompanijų akcijas. O pačių bankų akcijos priklauso kitoms kompanijoms - šių grupių dalyvėms.

ABIPUSĖS NAUDOS PRINCIPAS

Skirtingų šalių vadovybė kitų šalių reguliavimui naudoja 2 bendrus priėmimus, kurie liečia vidines ir išorines investicijas. Šie principai pritraukia abipusės naudos ir nacionalinio režimo paplitimo užsienio investicijoms principą. Vidinės investicijos, abipusės naudos principo naudojimas leidžiamas tuomet, jei investuotojo šalis leis reikšmingus indėlius savo ekonomikoje. Naudojant nacionalinio režimo užsienio investicijų plėtimo principą, paskutiniai naudosis tomis pačiomis teisėmis kaip ir vidiniai investitoriai. Tarptautinių bankinių operacijų įstatymas, remiantis užsienio bankus, suteikia JAV politikai visišką aiškumą. Šį klausimą mes aptarsime kitame skyriuje. JAV bankų sistema dėl dviejų pagrindinių priežasčių ryškiai skiriasi nuo kitų bankinių sistemų. Pirmą, Amerikos sistema skyla į 50 pusiau savarankiškų valstijų sistemų, veikiančių kaip dviejų instancijų prižiūrėjimas (federalinis ir valstijų). Antra, JAV politika neįtakoja ir neprieštaruoja užsienio ir Amerikos vidinėms ir išorinėms bankų investicijoms. Praeityje dvi valstijos - Kalifornija ir Niujorkas - naudojo abipusės naudos principą ir šia praktika naudojami iki šiol. Tačiau kitos valstijos uždraudžia užsienio bankams jų jurisdikcijoje atidaryti skyrius, išskyrus skyrius, atidarytus pagal Edžo taisyklės. Remiantis užsienio bankų atidarymu JAV ir jų egzistuojančių institutų "prarijimu", federalinės valdžios organai naudoja plėtimo principą jų nacionaliniu režimu. Šis principas yra nediskriminacinės politikos dalis, kuri suteikia lygias teises tiek užsienio, tiek vidaus bankams.

Visos šios sąlygos turi tikslą palengvinti užsienio bankų atėjimą į JAV rinką be tų pačių veiksmų reikalavimo iš kitų šalių vadovybių. Daugelis valstybių, turinčių atstovybes JAV teritorijoje, draudžia užsienio bankams turėti kontrolinius akcijų paketus. Taip pat šių bankų koncentracija gali būti tokia didelė, kad neleis užsienio bankams įeiti į šių šalių rinkas. JAV, priešingai, bankų koncentraciją sumažino nacionaliniu lygiu. JAV taip pat suteikia Amerikos bankų potencialiems užsienio pirkėjams reikšmingas galimybes.

Daugelio šalių bankinės struktūros nesuteikia galimybių skverbtis Amerikos bankams. Daugiausia industrinių valstybių viršutinį bankų lygmenį, į kurį įeina nuo 3 iki 7 stambiausių bankų, kontroliuoja nuo 40 iki 80 proc. visų komercinių bankų aktyvų. Kai kurie iš šių bankų yra vyriausybės nuosavybė, o tai suteikia daug galimybių. Užsienio skyrių atidarymas visada buvo ir greičiausia liks pagrindiniu Amerikos banko užsienyje kapitalų prasiskverbimo ir patalpinimo būdu.

TARPTAUTINĖS ATSTOVAVIMO FORMOS

Šiame skyriuje tarptautinės veiklos vystymui ir plėtimui mes aptarsime bankų atstovavimo formas. 9.4 lentelėje parodytos pakankamai plačiai naudojamos formos. Jei vadovybė neleidžia atidaryti skyrių arba dukterinių bankų, tuo atveju reikalinga atsovybė. Savivaldybė neprivalo įgyvendinti viso bankinio operacijų spektro, bet jos yra vietinių klientų bendrininkės.

9.4. Lentelė. KOMERCINIŲ BANKŲ NAUDOJAMOS TARPTAUTINĖS ATSTOVAVIMO FORMOS

Formos	Veiklos tipai	Privalumai	Trūkumai
Užsienio skyrius	Bendra bankinė veikla	Lankstumas, lengvumas valdyme	Visos operacijos atliekamos pagr. banko sąskaita
Atsovydybės	Kontraktai su klientais	Maža kaina, organizacinis lengvumas	Ribojimas veikloje
Agentūros	Platus operacijų spektras	Neribotas kreditavimas	Negali priimti indėlių
Dukterinis bankas	Bendra bankinė veikla	Išplėtimas per "užgrobimą"	Šalies vadovybės bankų veiksmams gali riboti dukterinių kompanijų naudojimą
Tarptautinė bankinė korporacija	Edžo kompanijos	Lankstumas	Specialūs reguliuojantys veiksniai
Dukterinė finansinė kompanija	Komerciniai teismai, lizingas ir kt.	Naudojami ten, kur uždrausti bankai	Negali priimti indėlių
Prekybos bankas	Bankinė ir korporacinė veikla	Lankstumas	Žemas nuosavo kapitalo lygis
Konsorcinis bankas	Eurovaliutos rinka	Savarankiškas ekonominis vnt., dalyvavimas eurokredituose	Dalinis valdymas ir kontrolė
Tarptautinių bankinių "zonų" sistema	Bankinė eurodolerių veikla su skyriais JAV teritorijoje	Bankinės priemonės, patalpos JAV	Negali kredituoti visuomenininkų JAV

Užsienio skyriuose yra žymiai daugiau lankstumo ir kontrolės. Bendrai jie gali vykdyti visą spektrą bankinių paslaugų. Užsienio skyriai visada buvo bendra organizacinė forma, naudojama Amerikos bankų tam, kad vykdytų verslą užsienyje. Sekančiame skyriuje mes išmoksime šias veiklos sritis. Agentūros funkcionuoja taip pat kaip skyriai, tik skiriasi tai, kad jos negali priimti indėlių. Agentūros naudojamos ten, kur uždrausti skyriai, kur pirmenybė teikiama ne indėlių pritraukimui (pvz., Kreditavimas) arba ten, kur abipusės naudos reikalavimai gali būti neišpildomi. Paprastai užsienio bankai agentūras naudojo Niujorke ir anksčiau ten buvo išduodamos licenzijos agentūroms ir užsienių bankų skyriams. 60-tais ir 70-tais metais Japonijos bankai, taip pat Japonijos kompanijų kreditoriai naudojo agentūras, įskaitant stambias prekybos įmones. Bet didelė šių kreditų rizika negalėjo patenkinti bankų kontrolierių, jei šiuos kreditus teikia indėlius priimančios įstaigos. Dukterinis bankas gali būti įkurtas kaip nauja įmonė arba įsigijus veikiantį banką. Pvz., Honkongo-Šanhajaus bankinės korporacijos "Marin Midlen" kompanijos Niujorke išstumimas leido bankų bankui Honkonge užimti praktišką poziciją bankinėje Niujorko rinkoje. Kitu atveju Tokijaus bankas bankinio Niujorko departamento leidimu įkūrė dukterinį banką Niujorke. 1988 m. nacionalinis Vestminserio bankas (D. Britanija) atidarė atsovybių tinklą JAV per dukterinę Net Vest JAV kompaniją. Ši kompanija valdė 11.9 milijardų dolerių aktyvų ir užėmė 23-ią vietą JAV.

Specialios tarptautinės bankinės korporacijos naudojamos skirtingai, tai priklauso tiek nuo norų ir galimybių, tiek nuo reguliuojančių sąlygų. JAV po 1919m. priimto Edžo įstatymo naudojamos Edžo korporacijos. 1989 m. pradžioje buvo 120 Edžo korporacijų. Edžo korporacijos federaliniame lygįje gauna privilegijas ir jų veikla kontroliuojama federalinės sistemos.

Edžo korporacijos vykdo tris operacijų rūšis: bendrą tarptautinę bankinę veiklą, indėlius į akcijas ir specializuotą finansavimą. Dėl ribojimų įvedimo bankinėse operacijose tarp valstijų daugelis vidinių bankų atidarė Edžo korporacijas Niujorke, kad aptarnautų savo klientus siekiančius sudaryti valiutines sutartis, finansuoti prekybą ir paslaugas tarptautinėje finansinėje rinkoje. Apie 80% Edžo korporacijų buvo Niujorke, Čikagoje, Los Andžele, Majami, San Franciske. 1978 m. po tarptautinių bankinių operacijų įstatymo išleidimo, užsieniniams bankams taip pat leidžiama atidaryti ir valdyti Edžo korporacijas. Edžo korporacijos turi teisę įgyvendinti įdėjimus į užsienio bankus ir finansines kompanijas, o taip pat į kompanijas įgyvendinančias finansavimo ir bankines paslaugas. Taip pat Edžo kompanijos gali suteikti užsienio bendruomenininkams specialias paslaugas. Tai gali būti ilgalaikių vekselių ir obligacijų įsigijimas, pramoninių kompanijų-bendruomenininkų išsivysčiusiose šalyse išleidimas. Toks finansavimas gali netikti bankų bankui, nes šie kreditai depozitiniuose skaičiavimuose reikalauja aprūpinimo. Edžo kompanija, aprūpinanti tokias operacijas nedepozitiniais skaičiavimais, gali padaryti tokius kreditus prieinamus užsienio bendruomenininkams.

Konsorciniai bankai – tai ankstyvo eurovaliutos rinkos vystimosi rezultatas (1968-1975 m.). Tokie bankai organizavosi iš dvejų arba daugiau bankų, kurie siekė sukurti dukterinę bankinę bendruomenę, kuri galėtų atnešti pelną ir nepriklausomai vystytis, užimdama savo nuosavą nišą greitai augančioje eurovaliutos rinkoje.

Dukterinės finansinės kompanijos įkurtos ten, kur banko skverbimasis į rinką buvo uždraustas arba griežtai kontroliuojamas šalies vadovybės (Australija, Taivanas, P. Amerika). Specializuotos finansinės dukterinės kompanijos kaip alternatyvos forma, skirtos įgyvendinti operacijas, kurios neleistas bankinėms kompanijoms įskaitant lizingą ir brokerinę veiklą vertybinių popierių rinkoje. Rezultate, Amerikos ir Europos bankai atidarė daugelyje besivystančių šalių lizingo filijalus, kaupė indėlius, investicinių bankų Lotynų Amerikoje sukūrimui turėjo savo sekėjų operacijose su vertybiniais popieriais ir 1986 m. iki “Didžiojo šoko” D. Britanijoje.

Prekybinių bankų vienareikšmiškai apibrėžti negalima. Greičiausiai patys populiariausi prekybiniai bankai – tai tie, kurie yra Londone, įgyvendina tarptautines bankines operacijas, valdo vertybinių popierių portfelius ir teikia korporacijoms paslaugas. Patys populiariausi prekybos bankai yra Gambros, Rotšild, Kleinvort Benson, Lezerd ir Morgan Grenfel. Ne taip jau senai terminas “Prekybos bankas” pradėjo asocijuotis su investicine veikla ir operacija su vertybiniais popieriais. Sistema tarp bankinių “zonų” su tam tikru režimu (IBF) pirmą kartą sukurta 1981 m. JAV. Amerikos ir užsienio bankai gali atidaryti IBF skyrius, kurie iš užsienio klientų priima skubius depozitus, nepaisant JAV veikiančių reikalavimų. Paskutiniu metu veikia beveik 600 IBF skyrių, pagrinde eurodolerių rinkoje tuo skirtumu, kad randasi JAV, pagrinde Niujorke, Kalifornijoje, Floridoje. IBF skyriai padidino konkurencines JAV pozicijas ir tapo pakankamai populiarūs. Amerikos bankams priklauso beveik pusė visų IBF skyrių. IBF bankai ir Edžo korporacija turi tiek pranašumų, tiek skirtumų. Šios dvi organizacinės formos prieinamos tiek Amerikos, tiek užsienio bankams veikiančioms JAV. Jų panašumai ir skirtumai parodyti 9.5 lentelėje.

UŽSIENINIAI AMERIKOS BANKŲ SKYRIAI

Užsienio skyriai užima vedančią rolę Amerikos bankų tarptautinių operacijų vystime ir diversifikacijoje. 1960 m. veikė tik 124 užsienio Amerikos bankų skyrių. Šie skyriai turėjo 12 milijardų dolerių aktyvų. 1989 m. jau 126 bankai turėjo 819 užsienio skyrių su 264 milijardų dolerių aktyvais (9.6 lentelė), o 1993 m. užsieniniai skyriai 560 milijardų dolerių aktyvų t.y. 16 % aktyvų vidiniuose Amerikos bankų skyriuose.

9.5 Lentelė. EDŽO IR IBF ORGANIZACINIŲ FORMŲ PALYGINIMAS

Edžo korporacija	IBF skyriai
Panašumai:	
1. Veikia JAV skyriuose 2. Šias organizacines formas gali naudoti tiek Amerikos, tiek užsieniniai bankai 3. Jiems uždrausta aptarnauti tarptautinę klientūrą	
Skirtumai:	
1. Plati operacijos struktūra įskaitant bendrą bankinę veiklą, specialius finansinius įdėjimus į užsienio bankų filialo akcijas 2. Tai vidinis ekonominis vienetas, vadovaujantis vidiniams rezervo reikalavimams ir vietiniams mokesčiams	1. Pakankamai siaura operacijų struktūra, atkreipianti dėmesį į eurobankinę veiklą 2. Tai ofšorinis ekonominis vienetas, kuris vykdo arba visai nevykdo vidinius rezervus ir vietinius mokesčius

9.6 Lentelė UŽSIENIO AMERIKOS BANKŲ SKYRIŲ AUGIMAS 1970-1985 m.

	1970m	1975m	1980m	1985m	1986m	1989m	1993m
Bankų, turinčių skyrius skaičius	79	126	159	162	158	126	153
Užsienio skyrių skaičius	532	762	787	916	885	819	772
Milijardų dolerių skyrių aktyvai	50	145.3	310.5	289.7	290	264	560.5
Šių aktyvų % reikšmė, bendrai aktyvų apimčiai: apdrausti komerciniai bankai %	7.3	13.1	16.3	8.9	8.3	6.7	16.7
D. Britanijos skyrių aktyvai milijardais dol.	24	66.7	107.4	93.9	94	72	172.7
Aktyvai milijardais dol. Bahamuose ir Kaimanuose	4	36.6	93.3	76.5	76	81	140.1

Užsieniniai JAV bankų skyriai vaidina svarbią rolę dėl šių priežasčių.

1. Vidinėse pinigų ir bankų rinkose jie tampa galinga konkurencine jėga. Jie faktiškai įsisavino Londono, Singapūro ir Honkongo rinkas.
2. Jie tapo svarbiausiu eurovaliutos rinkos vystymosi faktoriumi, dabar tapusia viena iš trijų stambiausių tarptautinių pinigų rinka.
3. Tai integracinis mechanizmas, jungiantis finansines pasaulio rinkas.
4. Jie palengvina bankų banko įgyvendinamas finansines paslaugas klientams nepriklausomai nuo geografinės aptarnaujamo banko padėties, arba laiko tarpo.

9.7 lentelėje pavaizduota Amerikos bankų užsienio skyrių konsoliduotas balansas.

Remiantis šiuo balansu, galima padaryti keletą bendrų išvadų, liečiančių skyrių veiklą.

1. Prekyba eurovaliuta parodyta 8-oje eilutėje (reikalavimas neamerikos bankams) ir 21-oje eilutėje (atsakomybė prieš neamerikos bankus) didelė šių priemonių dalis tampa eurovaliutos prekybos rezultatu.
2. Šioje balansinėje ataskaitoje dominuoja bankiniai reikalavimai. Daugiau kaip 65% aktyvų ir 60% pasyvų yra abipusiai reikalavimai tarp bankų banko, kitų bankų banko skyrių arba kitų bankų.

9.7 Lentelė UŽSIENINIAI JAV BANKŲ SKYRIAI KONSOLIDUOTA BALANSINĖ ATASKAITA 1989 M. BIRŽ., 1990 M. RUGS. IR 1992 M. SPALĮ.

	1989m.	1990m.	1992m.
--	--------	--------	--------

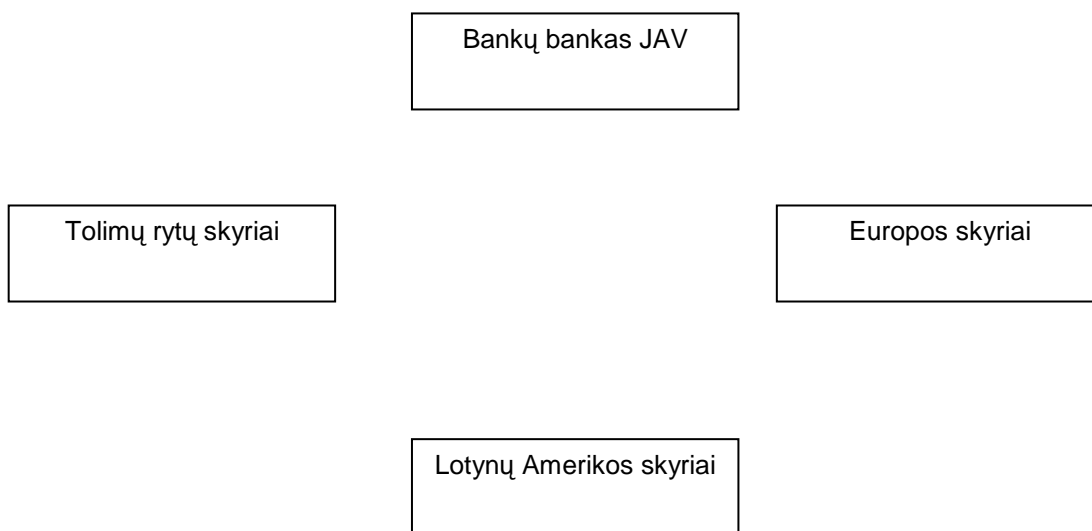
Aktyvai	Liepa	Rugsėjis	Lapkritis
1. Bendrai visa valiuta	523.6	546.1	565.5
2.Reikalavimai JAV	177.4	182.6	177.5
3.Reikalavimai bankų bankui	132.3	140.9	141.5
4.Reikalavimai kitiems JAV bankams	14.2	14.2	10
5.Reikalavimai nebankinėms priemonėms	30.8	27.5	25.9
6.Reikalavimai užsienio klientams	303.7	311.3	328.3
7.Reikalavimai kitų bankų skyriams	115.9	123.4	125.1
8.Reikalavimai bankams	94.9	83.2	85.9
9.Reikalavimai vyriausybiniam bendruomenininkam	16.7	16.4	20.3
10.Reikalavimai užsienio nebankinėms kompanijoms	76.1	88.4	96.8
11.Kiti aktyvai	42.5	52.3	60.6
12.Bendros išmokos dol.	Amerikos 367.5	360.2	374.2
Pasyvai			
13.Bendrai visa valiuta	523.6	546.1	566.5
14.Depozitiniai sertifikatai	28.1	22	12.3
15.Atsakomybė prieš JAV	179.8	172.7	187.8
16.Atsakomybė prieš bankų banką	113.2	117.2	1331.6
17.Atsakomybė prieš kt.bankus	JAV 12.9	9	13.3
18.Atsakomybė prieš nebankinius klientus	53.6	46.6	42.7
19.Atsakomybė prieš užsienio klientus	289.6	317.3	330.3
20.Atsakomybė prieš kt. banko skyrius	118.9	125.5	126
21.Atsakomybė prieš bankus	74.2	75.3	74.5
22.Atsakomybė prieš valst. subjektus	17.5	17.6	20.6
23.Atsakomybė prieš nebankinius užsienio klientus	78.8	98.9	109.1
24.Kiti pasyvai	26	34.1	36
25.Bendros išmokos dol.	Amerikos 378.3	364.9	372.1

- Egzistuoja didelė korporacinių kreditų ir indėlių paklausa. 5 ir 10 eilutėse parodyti reikalavimai nebankiniams (korporaciniams) klientams, o 18 ir 23 eilutėse – banko pareigos nebanko klientams.
- Paslaugų teikimas pačiame skyriuje yra svarbi skyrių veiklos dalis. Aktyvų 3 ir 7 eilutėse parodyti reikalavimai pačios sistemos viduje (47% aktyvų). Pasyvų 16 ir 20 eilutė atvaizduoja reikalavimus sistemos viduje (45% pasyvų). Šios operacijos – paslaugų teikimo vidiniai įsipareigojimai vieno skyriaus kitam už lėšų pavidalą per klientų sąskaitų sistemą ir (mažiausiai) tarpsteminis pervedimas, liečiantis piniginių arbitražą ir tarptautinį finansavimą.

9.2 paveikslėlyje mes galime įsivaizduoti kai kuriuos skyrių veiklos tipus ir tai, ką jie vaizduoja. Svarbiausia tai, kad būtent dėl skyrių sistemos pasauliniams bankams suteikiama galimybė žymiai efektyviau vykdyti savo funkcijas.

9.2 paveikslėlyje parodyti 4 bankinių paslaugų tipai. Pirma, dėl skyrių sistemos, skirtingu laiku galima sudarinėti valiutines sutartis. Ši funkcija sumažina piniginių rinkų prekybos riziką ir padidina šansus gauti naudingos informacijos. Pvz., Honkongo arba Singapūro skyriai gali dalyvauti vertybinių JAV popierių rinkoje (per ateities rinkos prekybą) ir tuo pačiu metu būti vietinėje rinkoje, kad laiku sureaguotų į naujas Tokijo naujienas.

Užsienio skyriai gali teikti vietines finansines bet kurios pasaulio vietos klientų paslaugas. Taip pat šie skyriai gali išduoti vietinio kreditavimo priemones. Na ir, žinoma, šie skyriai gali teikti tiesiogines finansines paslaugas, kada prekyba vyksta tarp 2 šalių, kuriose yra šie skyriai. (žiūrėti 9.2 paveikslą).

Reikšmės:

- 1) Piniginės rinkos prekybos perkėlimas iš vienos laiko zonos į kitą.
- 2) Vietinių finansinių paslaugų teikimas.
- 3) Lėšų suteikimas vietiniams kreditams.
- 4) Tiesioginės prekybinės finansinės paslaugos (ne JAV).

REGIONINĖS UŽSIENIO SKYRIŲ CHARAKTERISTIKOS

Pagrindinė skyrių funkcija – tai bankų banko poreikių patenkinimas. Užsienio skyrių operacijos atspindi ir šalies ypatingumą, ir pagrindinius organizacijos poreikius. Kituose skyriuose mes aptarsime esmines operacijų, vykdomų skirtinguose pasaulio šalių skyriuose, charakteristikas. D. Britanijos skyriai užima svarbią rolę. Londonas - tai vedantysis finansinis pasaulio centras, disponuojantis unikaliu piniginės rinkos mechanizmu. D. Britanijos ekonomika taip pat suteikia daugiatautėms kompanijoms investicines Amerikos galimybes. Pagrindiniai veiklos skyrių tipai D. Britanijoje yra du, o būtent: operacijos piniginėje rinkoje ir paslaugų suteikimas daugiatautėms kompanijoms daugiausia Amerikos. Vidutinis skyrių dydis - D. Britanijoje didmeninio jos veiklos charakterio patvirtinimas (1 eilutė 9.8 lent.). Piniginės rinkos operacijose realią rolę atlieka prekyba eurodoleriais ir svarais sterlingai.

Kontinente išdėstyti skyriai daugeliu atveju funkcionuoja taip pat kaip ir D. Britanijoje. Ir visgi yra keletas skirtumų. Pirma, skyriai išdėstyti kontinente, per daug smulkūs, kas paaiškinama tuo, kad Londono eurovaliutos rinka įtakoja kitų eurorinkos sektorių augimą. Antra, kontinentinių skyrių veikla pereina į multivaliutą (sumaišyti eurodoleriai, eurosvarai, prancūziški eurofrankai).

9.8 Lentelė AMERIKOS BANKŲ UŽSIENIO SKYRIŲ REGIONINIS IŠDĖSTYMAS.-1989 m. KOVO 31 MLN. DOL.

Skyrių išdėstymas	Skyrių skaičius	Bendri aktyvai	Aktyvai skyriuose
1. Europa			
a) Didž.Britanija	72	\$53.108	\$738
b) Kontinentas	141	\$50.222	\$356
2. Lot.Amerika ir Karibų salos			
a) Lot.Amerika	206	\$17.986	\$87
b) Karibų ofšoriniai centrai	201	\$9.655	\$46
3. Azija			
a) Azija	100	\$17.355	\$174
b) Japonija	29	\$24.344	\$839
c) Honkongas	73	\$9.977	\$137
d) Singapūras	26	\$6.274	\$241
4. Afrika ir Viduriniai rytai			
a) Afrika	20	\$3.020	\$151
b) Viduriniai rytai	30	\$2.253	\$75
5. Okeanija	12	\$1.922	\$160
6. JAV	-	\$180.788	-

Tuo metu, kai Europos skyriai turi didmeninį pobūdį, Lot. Amerikos skyriai skiriasi. Vidutinis Lot. Amerikos skyrių dydis lygus 1/5 Europos skyriaus (9.8 lentelė 20 eilutė.). Šie skyriai įgyvendina bendras finansines paslaugas, vykdo vietinius mokėjimus tarp prekybinių firmų (kas yra daugelių Lot. Amerikos šalių praktika), finansuoja vidinę prekybą ir pagrindinėje organizacijoje skaičiuoja dolerines lėšas. Šios paskutinės operacijos pirmoje vietoje liečia vidinius dolerinius kreditus, kuriuose dalyvauja bankų bankas (Amerikos). Šie aktyvai gali būti konvertuojami į obligacijas, indėlius, akcijas arba portfelinas investicijas bendradarbiaujamoje šalyje. Šie skyriai atlieka paieškos funkciją, pritraukiančią pasikeitimą doleriniais išsipareigojimais į patrauklesnius aktyvus.

Azijos skyriai funkcionuoja skirtingomis sąlygomis. Šie skyriai valdo žymiai didesnę aktyvų apimtį negu Lot. Amerikos skyriai, tačiau jie ne tokie dideli kaip Europos skyriai. Išimtis - Japonijos skyriai, kurie pakankamai dideli ir užsiima didmeninėmis operacijomis.

Skyriai Honkonge ir Singapūre gauna pajamas Azijos dolerių rinkoje. Tokiu būdu, šie skyriai turi galimybę keisti lėšas tarp vietinės valiutos rinkos ir Azijos dolerių rinkos, gaunant iš šių operacijų pelną. Taip pat jiems suteikiama galimybė teikti skirtingas finansines paslaugas šiuose regioniniuose centruose, tokias kaip dalyvavimas finansinėje prekyboje, ofšoriniai depozitai, sindikuoti kreditai, prekybinių bankų kreditai ir inovacinis finansavimas. Nuo pat ekonomikos atvėrimo kontinentinėje Kinijoje Honkongo skyriai dalyvauja greitai besivystančiame prekybos finansiniame ir augančiame abipusėje investicijose tarp Kinijos ir Honkongo.

Afrikos skyriai valdo daugiau aktyvų negu Lot. Amerikos skyriai. Šis skirtumas aiškinamas kaip artimas kaimynystės su Afrikos šalimis – naftos eksportuotojais, kur pajamos ir priemonių panaikinimas didesnis. Afrikos skyriai teikia finansavimo vystymosi paslaugas, bendras bankines paslaugas, prekybos finansavimą ir daugiataučių kompanijų vietinių filialų paslaugas. Vidurio Rytų skyriai naudojami šalių naftos turtais – naftos eksportuotojais. Krentančių arba žemų kainų naftai

periode, šie likvidavimo šaltiniai gali išsekti. Skyriai Okeane atsirado visai neseniai, nes Australija savo bankinę rinką užsienio bankams atvėrė tik 80-tais metais. Taip pat kai kurios neseniai atsiradusios valstybės Ramiojo vandenyno regione tik neseniai pradėjo dominti tarptautinius bankus.

UŽSIENIO BANKAI JAV

Šiame skyriuje mes aptarsime situaciją, liečiančią užsienio bankų JAV veiklą, mes išanaluosime staigaus išsiplėtimo užsienio bankinės veiklos JAV priežastis, pradedant 70-tais metais, o taip pat aptarsime naudojamas užsieninių bankų strategijas bankinės veiklos JAV vystymuisi.

Šiame skyriuje mes siekiame parodyti augančią pasaulinių bankinių operacijų svarbą JAV kaip šaliai, gaunančiai užsienio investicijas, nukreiptas į bankinį sektorių. Šio skyriaus puslapiuose mes nagrinėsime užsienio bankų JAV apimties ir struktūros prasiskverbimą, sužinosime specifinius užsienio banko tikslus, o taip pat JAV vadovybės reguliavimą.

DYDIS IR ORGANIZACINĖS FORMOS

Nuo 70-tų metų pradžios išaugo užsienio kompanijų domėjimasis Amerikos bankų įsigijimu. 1972 metais užsienio bankų aktyvai JAV teritorijoje sudarė 3.3% bendrų visų Amerikos bankų vidinių aktyvų (26.1 milijardų dol.). 1990 metais 288 užsieniniai bankai turėjo 718 bankinių skyrių, kuriems priklausė 18% vidinių bankinių aktyvų. Šie skyriai turėjo aktyvuose 757 milijardus dol. (9.9 lentelė). Vedančiaisiais užsienio bankais JAV teritorijoje buvo Japonijos, Kanados, Italijos, Anglijos, Honkongo bankai.

Užsienio bankai JAV naudoja visas organizacines formas įskaitant agentūras, dukterinius bankus, atstovybes, Edžo kompanijas, investicines kompanijas ir IBF skyrius. Pagrindinis skirtumas tarp agentūros ir skyrių yra tas, kad agentūra nepriima indėlių. Kanados bankai naudojo agentūros formas Niujorke tam, kad kontroliuotų Amerikos dolerių lėšas, esančias Niujorko pinigų rinkoje. O japonų bankai naudojo savo Niujorko agentūras dėl didelių dolerinių kreditų.

9.9 Lentelė UŽSIENIO BANKŲ SKYRIAI IR JŲ AKTYVAI JAV (1986-1990m.)

Nacion alinė banko priklau somybė	Bankų, turinčių Skyrių		Skyrių aktyvai JAV, milijardai dol.	1986m.			1988m.			1990m.		
	skaičius	skaičius		1986	1988	1990	1986	1988	1990	1986	1988	1990
Bendra suma	263	266	288	638	666	718	468.1	638.3	757.4			
Japonij a	27	33	45	91	116	137	201.8	328.1	408.9			
D.Brita nija	14	11	11	52	46	42	44.3	45.4	38.6			
Kanada	9	6	6	53	46	49	42	46.3	42.8			
Italija	12	12	1	26	25	27	28.1	37.8	46.6			
Honko ngas	11	10	10	30	32	30	24.1	27.5	25.9			
Šveicar ija	7	6	6	17	17	17	21.9	22.6	22.4			
Prancu zija	15	14	15	42	41	37	20.2	27.3	33.2			

Izraelis 4	4	4	25	26	23	9.8	10.6	12.5
Vokietija	4	4	25	26		9.8	10.6	12.5
Olandija	4	4	17	17	27	6.5	10.1	15.7
Ispanija		8			27			13.2

Dukteriniai bankai orientuoti į vietines rinkas ir bankines operacijas. Britanijos ir Japonijos bankai turi keletą stambių dukterinių bankų JAV. Jų vadovybė neįgyvendina bankinių operacijų, bet aprūpina informacinėmis paslaugomis ir palaiko pastovų ryšį su bankų banku. Edžo kompanijos užsiima tarptautine finansine prekyba ir vykdo kitas tarptautines bankines operacijas. Investicinės kompanijos yra Niujorke ir užsiima investicinėmis ir finansinėmis operacijomis, remiantis regioniniais ribojimais. IBF skyriai dalyvauja piniginių eurodolerių rinkos operacijose, jų pagrindine klientūra – ne JAV rezidentai.

MOTININIO BANKO IŠSIPLĖTIMO STRATEGIJA

Užsienio bankų JAV skyriai nagrinėjami taip pat kaip motininio banko išsiplėtimai. Tio, remiantis, organizacinės formos ir Amerikos skyrių operacijos turi būti tokios, kad užsienio bankas turėtų galimybę pervesti savo veiklą į JAV. Į tai turėtų būti atsižvelgta, kai mes tiriamo specifinę bankinių grupių veiklą iki 1978 m., kada įsigalėjo tarptautinių bankinių operacijų įstatymas (9.10 lentelė). Iki 1978 m. Vokietijos ir Šveicarijos bankai naudojo skyrių atidarymo JAV ir išdėstymo Niujorke filialų darbui su vertybiniais popieriais strategiją. Ši strategija suteikė šiems bankams galimybę veikti tokia pačia lygyje kaip ir savo šalių, vietoj universalių bankų. Jie naudojo Amerikos bankais, nes turėjo teises į veiklos įgyvendinimą komerciniuose ir investiciniuose bankuose. 1978 m. iki tarptautinių bankinių operacijų įstatymo, JAV vyravo federalinis užsienio bankų požiūris, o Glasso-Stigalo įstatymas dėl komercinės ir investicinės bankinės veiklos padalinimo beveik neturėjo galios. Kanados bankai turėjo galimybę efektyviai aptarnauti savo skyriaus Kanados klientus esančius arba Niujorke, arba bet kokioje kitoje JAV vietoje. Jei šis skyrius buvo Niujorke, Kanados bankai naudojo agentūrų formas ir Niujorko tresto kompanijas. Agentūros vykdė pinigų rinkos operacijas ir bendras bankines operacijas (išskyrus depozitus). Niujorko tresto kompanijos teikė įmonėms tresto paslaugas. Jie vykdė obligacijų ir Kanados bendruomeninkų operacijas, išmokėdami šių obligacijų palūkanas JAV arba išperkant obligacijas. Tuo pačiu metu Japonijos bankai naudojo Niujorko agentūros dukterinius bankus Kalifornijoje ir Niujorke bei skyrius Čikagoje efektyvesniam aprūpinimui. Niujorko agentūros turi galimybę suteikti daugiau kreditų su reikšminga koncepcija (kas nebuvo leista bankų institutams, priimantiems indėlius). Šiais kreditais gali būti apsirūpinama piniginiame rinkoje arba kitomis priemonėmis. Nuolatinis dukterinių bankų panaudojimas, atsirandantis Niujorke ir Kalifornijoje, ir skyriai Čikagoje leido Japonijos bankams vykdyti indėlių priėmimo skirtingose valstijose operacijas, ko nebuvo iki 1978 m. leista Amerikos bankams.

9.10 Lentelė OPERACIJŲ IR UŽSIENIO BANKŲ ORGANIZACINIŲ STRATEGIJŲ ANALIZĖ

Nacionalinė bankų priklausomybė	Organizacinė forma	Pagrindinės operacijos	Vidinių bankų JAV pirmenybė
Vokietijos	Skyrius JAV ir vertybinių popierių filialas	Bendros bankinės operacijos, vert. popierių sutartys	Vienkartinės komercinės ir investicinės bankinės veiklos įgyvendinimas
Šveicarijos	Skyrius JAV ir	Bendros bankinės	Vienkartinės

	vertybinių popierių filialas	operacijos, vert. popierių sutartys	komercinės ir investicinės bankinės veiklos įgyvendinimas
Kanados	Niujorko agentūros ir tresto kompanijos	Piniginės rinkos valdymo fondais Tresto operacijos, korporacijos investuotojams Kanados obligacijose	Kontaktai su Kanados klientais
Japonijos	Niujorko agentūros ir dukterinės kompanijos daugelyje JAV valstijų	Dideli kreditai, bendros bankinės operacijos daugelyje valstijų	Depozitinės operacijos skirtingose valstijose

SKIRTINGI TIKSLAI

Atidarant tiesiogias atstovybes JAV, užsieniniai bankai vadovavosi skirtingomis priežastimis ir vaikėsi skirtingų tikslų. Stambiausiems bankams, tokiems kaip Net Vest, Deutč, Dai Iči Kanio, BNP, veikiantiems JAV, turėjo įtakos tolimesnis augimas ir diversifikacija tarptautiniame lygyje. Kadangi JAV yra viena didžiausių nacionalinių rinkų bankams ir kredito įstaigoms, daugelis stambiausių pasaulio bankų atidarė bankų skyrius JAV. Svarbi specifinė užsieninių bankų JAV išsiplėtimo priežastis – tai korporacinių klientų aptarnavimas. Paskutiniame dešimtmetyje JAV buvo keletas įmonių, į kurias buvo investuota vokiečių, britų, japonų, prancūzų ir kitų investuotojų. Šios tendencijos tiesioginę reikšmę turėjo šių šalių bankinių skyrių atidarymui, išdėstytų remiantis šia strategija. Šios strategijos pagrindinis tikslas glūdi pagrindinių bankinių tarpusavio santykių išsaugojime su išgalvotomis savo šalių korporacijomis ir korporacijomis kitų šalių, įdedant į JAV indėlius. Buvo paskaičiuota, kad 1987 m. sausio 1 dieną išleistas įstatymas atvėrė galimybę Švedijos bankams atidaryti užsienio skyrius. Užsienio skyrius traukė į Niujorką galimybė tapti stambios ir lanksčios piniginės rinkos dalyviais tam, kad įdėti ir gauti finansinius resursus, o taip pat tam, kad gauti šioje rinkoje pajamas iš prekybinių operacijų. Buvimas Niujorke taip pat suteikė pirmenybę tarp Europos ir kitų bankų.

Taip pat pakankamai lengvas priėjimas prie dolerinių lėšų suteikė bankams strateginius pranašumus. Kai kurie užsienio bankai atidarė JAV atstovybes, siekdami vystyti veiklą tam, kad suteiktų paslaugas korporacijoms. 1991 m. britų prekybinis bankas “Berings P.L.S” įsigijo senoje investicinėje “Dilon Rid ir K” firmoje 40% akcijų (papildymas 9.2). Piteris Beringas britų banko prezidentas pranešė, kad jis tikisi, jog ši sutartis turės įtakos tarptautinės rinkos finansinių paslaugų korporacijų vystymui, tarptautinių susiliejimų ir “prarijimų” srityje. Šioje srityje ne Amerikos bankai iki šio momento ypatingos sėkmės nepasiekė. Išsivysčiusių šalių bankai gauna iš savo skyrių JAV pajamas, ypatingai Niujorke. Pirma, skyriai Niujorke turi galimybę žymiai efektyviau valdyti dolerines lėšas. Antra, bankas sugeba imti ilgam laikui pakankamai stambius dolerinius kreditus (finansinės prekybos doleriniai skaičiavimai) su ta sąlyga, kad jis turi pakankamai aukštą kreditinį reitingą. Trečia, skyriai Londone ir Niujorke pakėlė banko prestižą. Tai du stambiausi pasauliniai centrai užsienio bankų skyriams. Taip pat Niujorke atsiveria žymiai lengvesnis kelias dalykinių kontaktų vystymuisi, korespondentinių santykių ir informacijos gavimui, liečiančios naujų tendencijų pasaulinėje finansinėje sistemoje.

1978 M. ĮSTATYMAS DĖL TARPTAUTINIŲ BANKINIŲ OPERACIJŲ

Šiame skyriuje mes aptarsime klausimą apie tai, kokius įstatymus priima šalies vadovybė užsienio bankų, atidarantių skyrius jų teritorijoje, atžvilgiu. Šiame skyriuje mes jau pasinėrėme į tiesioginius ir netiesioginius apribojimus, kuriuos priima šalių vadovybė, ir į bankinių institutų atsakomąjį žingsnį link tarptautinės plėtros.

1978 m. įstatymas dėl tarptautinių bankinių operacijų buvo priimtas kaip reguliavimo ir nesažiningumo panaikinimo priemonė, nuo kurių kentėjo Amerikos bankai tuo metu, kai plėtėsi užsienio bankų JAV veikla. Mes turime suprasti, kad šis įstatymas buvo pirmas Amerikos vadovybės bandymas įvesti užsienio bankų kontrolę. Iki 1978 m. užsienio bankams buvo naudojamas tik reguliavimas valstijose ir dėl institutų buvo galima patiems išsirinkti valstijas ir organizacines formas (skyriai, dukterinės kompanijos), kurios maksimizavo konkurencingumą ir lankstumą JAV rinkoje.

Aptarsime pagrindines reguliavimo problemas, gyvavusias 1978 metais.

1. Užsienio bankai turėjo galimybes skirtingose valstijose vykdyti depozitines operacijas, turint skyrius arba dukterines kompanijas Niujorke, skyrius Čikagoje ir skyrius arba dukterines kompanijas Kalifornijoje. Iš kitos pusės Amerikos bankams buvo uždraustos depozitinės operacijos tarp valstijų.
2. Kai kurie užsienio bankai atidarė filialus operacijoms su vertybiniais popieriais JAV, naudodant universalų bankų būdą, naudojamą savo šalyje. Pagal Glss-Stigolo įstatymą Amerikos bankams buvo uždrausta užsiimti investicine bankine veikla.
3. Užsienio bankai nesilaikė būtinų rezervų formavimo reikalavimų, nustatytų JAV federalinės rezervų sistemos. Daugelis užsienio bankų, veikiančių JAV, priklauso tik nuo rezervų reikalavimų, nurodytų valstijų valdžios, kurie dažniausiai apibrėžė operacijas valstybiniais vertybiniais popieriais ir operacijas greitais bankiniais indėliais. Tokia politika suteikė tokiems bankams pirmenybę prieš Amerikos bankus, kurie vykdė federalinės rezervų sistemos reikalavimus.

Tarptautinių bankinių operacijų įstatymas turėjo tikslą panaikinti šiuos konkurencinius nelygumus, bet tuo pačiu metu priėmė atvirą priėjimą užsienio bankų atžvilgiu. Šis įstatymas remiasi reguliavimo metodu, o ne abipusės veiklos metodu. Nepaisant to, detalūs dvipusiai sandėriai tampa nebūtinai. Tam, kad įsitikinti, kad JAV bankams tenka sąžiningos ir lygios pozicijos, JAV finansų ministerija turi remtis šiuo įstatymu, pristatyti periodines ataskaitas, liečiančias "užsienio vadovų elgesį JAV bankinėse organizacijose". Nuo to momento, kai įsigaliojo įstatymas, buvo pristatyta keletą tokių ataskaitų.

Pagrindinės įstatymo dalys dėl tarptautinių bankinių operacijų:

1. Nustatyti užsienio bankų federalinį lygį, veikiančių JAV teritorijoje. Taip pat numatomas skyrių federalinis licenzijavimas ir užsienio bankų JAV agentūros, kaip licenzijavimo alternatyva valstijose.
2. Ribojamos užsieniųjų bankų depozitinės operacijos tarp valstijų, susijusios su JAV naudojama praktika. Įstatymas reikalavo, kad užsienio bankai parinktų vietą, kurioje tokio tipo operacijos būtų leidžiamos. Vykdomos depozitinės operacijos tarp valstijų buvo nutrauktos, išskiriant tą veiklą, kuri veikė dar prieš įvedant įstatymą.
3. Stambūs užsienio bankai, veikiantys JAV teritorijoje, tapo federalinės sistemos organais su vykdomais reikalavimais, naudojamais JAV bankų indėliais. Taip pat šie bankai gaudavo lengvatas, kurios suteikdavo narystės federalinėje sistemoje, įskaitant priėjimą prie "diskonto lango".
4. Nauja filialų veikla su vertybinių popierių operacijomis baigėsi, išskyrus operacijas vykdomas dar iki įstatymo priėmimo.
5. JAV bankai gavo dalyvavimo teisę lankstesnėse bankinėse operacijose tarp valstijų per Edžo korporacijas. Edžo korporacijoms buvo leista atidaryti skyrius skirtingose valstijose. Tuo pat metu užsienio bankai gavo teisę įnešti lėšas į Edžo korporacijas.

Po įstatymo priėmimo dėl tarptautinių bankinių operacijų prasidėjo agresyvus Amerikos bankų rinkos užsienio bankais užkariavimas. Bet visgi ši kova vyksta geresnėmis sąlygomis negu tos kurios buvo iki 1978 m.

9.2 Papildymas “BERINGS” KOMPANIJA BANDO TEN, KUR KITI PATYRĖ NESĖKME

“Trevelers” korporacija pritarė “Dillon Rid ir K” pardavimui bendrai įmonei, valdomai senos investicinės kompanijos Joll Srit ir britų prekybos banko “Berings P.L.S”. Ši sutartis, kainavusi 12.2 mln. dol., sujungė visas senas pasaulio finansines firmas. “Dillon” firma liko palyginus nedidele kompanija, kurios veikla sukoncentruota į keletą verslo sričių. Misteris Beringas, kompanijos vadovas, pareiškė, jog tikisi, kad ši sutartis nustačiusi ryšį tarp dviejų nedidelių, bet prestižinių investicinių bankų, specializuosis kompanijos “Berings” prasiskverbime į ekonomikos sektorių, kuris laikomas labai svarbiu - tarptautiniai korporaciniai finansai ir kompanijų susijungimas.

Užbaigiant šias verslo sutartis, kompanija “Berings”, JAV vykdė operacijas su nekilnojamu turtu ir pensijų fondais. Sutartį dėl “Dillon Rid ir K” įsigijimo galima pavadinti pačia stambiausia per 299 metus kompanijos “Berings” istorijoje, bet jos dydis lyginant su visa savikaina lieka pakankamai kukliu. “Beringo” kompanijoje yra 2900 žmonių, iš kurių 46% iš D. Britanijos. 1990 m. gale kompanijos kapitalą sudarė 372.8 mln. dol.

Manoma, kad “Berings” Niujorke susijungimo skyriai bus veikiami “Dillon Rid ir K” kompanijos, o “Berings” kompanija tą patį darys Londone. Bet daugiau tokios operacijos nebesikartos.

Į šių dviejų firmų planus įeina tik bendradarbiavimas vidinėse finansų srityse. “Berings” kompanija lyderiauja sterlingo obligacijų išleidime. Bendradarbiavimas su “Dillon Rid ir K” kompanija suteiks suteiks galimybę “Berings” kompanijai įtvirtinti savo pozicijas JAV ir šios dvi kompanijos kartu greičiausiai turės žymiai didesnę dalį Europos kontinentinėse rinkose. 1990 m. “Berings” kompanija buvo pagrindiniu įsigijimų verslo konsultantu D. Britanijoje, įvykdžiusi dešimt 7.6 milijardų dol. vertės sutarčių.

FINANSINĖS KOMPANIJOS “DILLON RID IR K” PARDAVIMO DETALĖS TREVELERS KORPORACIJOJE

Kapitalo dalis įsigijama Trevelers korporacijoje:

Įsigyta “Dillon Rid ir K” kompanijos	60%	39 mln.dol.
Įsigyta “Berings” kompanijos	40%	26 mln.dol.
Viso	100%	6 mln.dol.
Įsigyta “Berings” kompanijos: privaligijuotos akcijos		52 mln.dol.
Sumokėta “Berings” kompanijai: dividendai savininkui		5 mln.dol.
	Iš viso:	122 mln.dol.

1991 m. įstatymai ir precedentas su tarptautiniu kredito ir komercijos banku

1991 m. Didžiosios Britanijos vyriausybė nutraukė visas Tarptautinio kredito ir komercijos Banko (BCCI) atliekamas operacijas bei ėmė kontroliuoti visus šio banko aktyvus. Organai, kontroliuojantys JAV ir kitų šalių bankų veiklą, taip pat nutraukė (BCCI) veiklą savo teritorijoje. Nutraukus šio banko veiklą, tapo aišku, kad daugelyje šalių, kuriose veikia šis bankas, indėlininkai, negalės po BCCI aktyvų likvidavimo susigražinti savo pinigų.

BCCI bankas neturėjo teisės dalyvauti depozicinėse operacijose JAV. Netiesioginiu keliu šis bankas gavo galimybę kontroliuoti Pirmąją amerikiečių banko sąjungą (prieš tai ji buvo žinoma kaip Bendra finansinė banko sąjunga), kuri valdė bankinės operacijas Kolumbijos ir kai kurių valstybių apylinkėse. Netrukus prieš precedentą su banku BCCI šiai bankiniai sąjungai buvo

pateiktas kaltinimas dėl pinigų “plovimo” ir 1989 m. sąjunga buvo pripažinta kalta federaliniame teisme.

Precedentas su banku BCCI sukėlė eilę klausimų dėl tarptautinio bankinės sistemos reguliavimo. Šis bankas vykdavo bankines operacijas visame pasaulyje, todėl praktiškai neįmanoma bankinės veiklos kontrolės organams pasiekti efektyvios banko veiklos priežiūros pagrindinėse (Didžiosios Britanijos ir JAV) bankų rinkose. Bankas BCCI funkcionavo kaip Liuksemburgo korporacija, kurios pagrindinė valdyba buvo Londone. Banko akcijų turėtojai buvo pagrįdė iš Vidurio Rytų, o jo bankinės operacijos buvo vykdomos visame pasaulyje.

Šie faktoriai sunkina šio banko veiklos priežiūros vykdymą:

1. Vienos šalies bankinės veiklos kontrolės organai neturėjo laisvo priėjimo prie analogiškų agentūrų informacijos kitose šalyse.
2. Sudaryti matomą banko BCCI operacijų teisiškumą sutrukdė dokumentų ir kitos informacijos atskleidimas, kuris sukėlė bankinės veiklos kontrolės organų susidomėjimą.
3. Įstatymai, kuriems pavaldūs tarptautiniai bankai, daugeliu atvejų, nereikalauja pateikti pilnos ataskaitos apie vykdomas operacijas.

Nuo 1991 m. įsigaliojo federalinis banko įstatymų leidinys, kuris suteikė papildomą įgaliojimą Federalinės rezervo sistemos Tarybos valdybai dėl užsienio bankų veiklos JAV stebėjimo. Šis įstatymų leidinys įvairiapusis padėjo išspręsti problemas ir pavojus, kurie buvo išaiškinti po precedento su banku BCCI.

1991 m. pataisa tarptautinių bankinių operacijų įstatyme

1991 m. gruodžio mėn. į federalinį įstatymų leidinį buvo įtraukta pataisa įstatyme dėl tarptautinių bankinių operacijų. Šios pataisos tikslas – sustiprinti kontrolę ir iširti užsienio bankų veiklą JAV teritorijoje. Šios pataisos pagrindinės pozicijos :

1. Pagal įstatymą dėl tarptautinių bankinių operacijų užsienio bankas turi gauti Federalinės rezervo sistemos Tarybos valdybos leidimą, prieš įsteigiant padalinį ar agentūrą, o taip pat prieš kontrolinio akcijų portfelio arba pilno komercinių bankinių kompanijų įsigijimą.
2. Prieš šio leidimo įteikimą (punktas 1) Federalinės rezervo sistemos Tarybos valdyba turi isitikinti, kad užsienio bankas tiesiogiai dalyvauja bankineje veikloje už JAV ribų, taip pat kad yra priklausantis nuo visapusiškos kontrolės ir reguliavimu konsolidacijos pagrindu savo šalyje ir kad bankas leidimui gauti, pateiktu pilną informaciją.
3. Tarybos valdyba gavo teisę nutraukti šalių susitarimu įkurto komercinio skyriaus, agentūros ar dukterinės kompanijos, valdomų užsienio bankų, jei šis bankas nepriklauso nėra visapusiškai kontroliuojamas ir reguliuojamas savo šalyje, arba jeigu jis vykdo savo operacijas nesaugiu arba neteisingu būdu.
4. Taip pat Tarybos valdybai nurodyta paruošti ir paskelbti kriterijus, kurie turi būt panaudoti, įvertinant bet kokio užsienio banko operacijas JAV, jeigu Taryba išsiaiškino, kad jis nėra visapusiškai kontroliuojamas ir reguliuojamas.
5. Visiems įkurtiems užsienio bankų skyriams ir agentūroms, gavus bet kokios vietos valdžios sutikimą, taikomi tokie patys ribotumai pagal operacijų rūšį ir kreditinę veiklą kaip ir bet kokiems kitiems skyriams ir agentūroms, įkurtiems federalinei valdžiai leidus, jei kitkas draudžiamas Tarybos valdybos arba Federalinės indėlių draudimo korporacijos.
6. Dėl sąlygų tyrimo, taip pat skyrių ir agentūrų atidarimui leidimo išdavimo, įsteigtiems federalinei valdžiai leidus, Tarybos valdyba įgaliota įsteigti pinigų apyvartos kontrolieriaus pareigas.
7. Į pinigų apyvartos kontrolieriaus pareigas įeina skyrių ir agentūrų veiklos tyrinėjimas.
8. Kitos pataisos pozicijos 1991 m. įstatyme reikalauja būtino patvirtinimo Tarybos valdyboje bankui, norinčiam steigti atstovybes. Tam, kad įsteigti banko skyrių, reikalinga turėti sąskaitas smulkioms operacijoms (balanse iki 100 000 dol.) ir įsigyti iš

Federalinės indėlių draudimo korporacijos indėlių draudimą, o taip pat Tarybos valdyba turi pateikti ataskaitą Kongresui apie kapitalo standartų reguliavimą, kuris taikomas užsienio bankams, veikiantiems JAV teritorijoje.

Naujos operacijos

Užsienio bankų operacijos JAV gali būti išanalizuotos palyginant atrinktus aktyvus ir užsienio bankinių įstaigų įsipareigojimus su analogiškais aktyvų kategorijomis ir amerikietišku bankų įsipareigojimus. Tokiu atveju mes galime nustatyti specifinių bankinių operacijų dalį, vykdomų užsienio bankų (lent. 9.11).

Mes turime atminti, kad ši analizė nepilna. Ji neįtraukia bankinių kompanijų skyrių, esančių užsienio nuosavybe JAV, svarbos į apskaičiavimus. Joje taip pat naudojami duomenys lyginant pasyvus ir aktyvus stambių bankų, pateikiančių kas savaitinę ataskaitą ir tai sudaro tik 40 % nuo bendrų vidaus bankų išteklių JAV.

Šio palyginimo pagrindu galime padaryti kelias išvadas:

- I. Sujungti užsienio bankų, teikiančių savaitines ataskaitas, aktyvai sudaro 19,3 % JAV komercinių bankų aktyvų.

LENTELĖ 9.11				
<i>Išrinkti aktyvai ir įsipareigojimai stambių užsienio bankų skyrių ir agentūrų, pateikiančių savaitines ataskaitas apie vidinių bankinių atstovybių aktyvų ir pasyvų apimtį, 1992 metų gruodis</i>				
	Stambios komercinės atstovybės (duotos šalies), pateikiančias savaitines ataskaitas	Stambus užsienio bankų JAV skyriai ir agentūros, pateikiančias savaitines ataskaitas	Santykis tarp 2 ir 1 stulpelio, %	Tas pats santykis 1989 m. birželio mėn.
<i>Išrenkami aktyvai:</i>				
Valstybės išdo ir vyriausybės žinybos	267,390	27,064	10,1	6,1
vertybiniai popieriai	54,462	8,618	15,8	7,5
Kiti vertybiniai popieriai	278,560	100,772	36,2	22,7
Kreditai				
Komerciniai pramoniniai	399,724	34,249	8,6	4,5
Nekilnojamas turtas	1,384	364	26,3	39,3
Finansiniai valdžiai ir valstybės	15,605	5,219	33,4	10,3
	1,648,847	318,440	19,3	13,3

atstovybėms Vertybinių popierių įsigijimui ir laikymui	300,331	4,079	1,4	1,4
Bendri aktyvai <i>Išrenkami</i>	722,843	100,904	13,9	6,6
<i>pasyvai:</i> Operacinės sąskaitos ir kreditavimo balansas	80,080	49,349	61,6	48,0
Neoperacinės sąskaitos	247,654	42,969	17,3	16,1
Įsigitos/pardu tos federalinės lėšos	1,331,293	216,164	16,2	10,0
Kiti pasyvai iš paskolinių lėšų	327,734	92,318	28,2	22,4
<i>Iš viso:</i> Bendri kreditai (be mokesčių) Įsigitos lėšos				

- II. Aktyvų kūrimui, užsienio banko veikla išryškėja pilna apimtimi šiose veiklos rūšyse:
- užsienio bankų komerciniai ir pramoniniai kreditai sudaro 36,2 % duotos šalies bankinių kreditų;
 - užsienio bankų kreditai finansinėms atstovybėms sudaro 68,2 % duotos šalies bankinių kreditų;
 - užsienio bankų kreditai užsienio valdžiai ir valstybės atstovybėms sudaro 26,3 % vidaus bankų kreditų.
- III. Užsienio bankinių skyrių ir agentūrų operacijų finansavimas, daugiausia priklauso nuo federaliniais fondais įgytų lėšų. Užsienio bankų skyriai ir agentūros atstovauja kaip stambūs skolininkai federalinių lėšų rinkoje, įgydami daugiau negu 60 % visų lėšų, pateikiamų į rinką stambių komercinių bankų, pateikiančių savaitines ataskaitas. Be to, užsienio skyriai ir agentūros gauna beveik pusę visų savo išteklių iš paskolinių lėšų (federaliniai fondai, indėliai, susitarimai dėl pardavimo ir atpirkimo), tai atvaizduoja siaurą ir neadekvatų indėlio pagrindą JAV.

Sulyginant užsienio bankų pozicijas 1989 m. birželio mėn. ir 1992 m. gruodžio mėn. (3 ir 4 stulpeliai), mes matome, kad jų aktyvai padidėjo palyginant su vidaus bankų aktyvais nuo 13,3 % iki 19,3 %. Ypač sparčiai šie aktyvai padidėjo komercinių pramoninių kreditų sferoje, kreditams vertybinių popierių laikymui ir valstybės išdo vertybiniais popieriais JAV.

Kapitalo pakankamumas ir reikalavimai banko kapitalui

Spartus tarptautinio bankinio verslo augimas 60 –iais ir 70 –iais metais atnešė ir visą eilę problemų. Tarp jų galima išskirti stambių bankų, tokių kaip Intra Bank of Lebanon (1967 m.) ir Bankas Gerštat Vokietijoje (1974 m.) bankrotus dėl praradimų užsienio valiutų rinkose, Nacionalinis Franklino bankas Nju Jorke (1974 m.) kaip rezultatas prasto valdymo ir per didelės apimties atliktų operacijų valiuta.

Džeimso S. Beikerio nuomonė yra, kad užsienio bankų veiklos pletra pasiūlė visų pirmą klausimus apie bankinio kapitalo pakankumą. Kreditų apribojimas tiesiogiai amerikiečių bankams greičiausiai priklauso pagrindiniam banko kapitalui.

“Kadangi užsienio skyriai neturi kapitalo, tai jų kreditų apribojimai priklauso pagrindinio banko kapitalui; tai suteikia bankų skyriams pirmenybę, konkuruojant su vietiniais vidaus bankais. Tai taip pat leidžia skyriams atlikti kreditines operacijas, kurių rizikos laipsnis pakankamai didelis. Žymiai aukštesnis operacijų rizikos lygis, leistinas užsienio skyriams (bet neleistinas pagrindiniams bankams) – tai viena iš priežasčių, nurodanti tam tikrų reikalavimų dėl užsienio skyrių kapitalo operacijų pakankamumo reguliavimo būtinybę”. Beikeris sugebėjo įvertinti artėjanti pavojų prieš keletą metų iki tol, kol tai sugebėjo padaryti centriniai bankai.

Bankinis kapitalas yra kaip banko mokumo garantas. Per paskutiniuosius du dešimtmečius nuo 1970 m. iki 1990 m. tarptautinio ir vidaus bankinio verslo vystymosi rezultate bankinės veiklos kontrolės organų JAV ir kitose šalyse dėmesį patraukė būtinybė sukurti tikslesnius ir universalius reikalavimus banko kapitalui. Derybų rezultatas - galutinis Bazelio susitarimo sudarymas, kuris tapo ypatingas tuo, kad jis tapo pirmu istorijoje daugiašaliu susitarimu, kuris ratifikuoja tarpusavyje sutartus ir veikiančius standartus bankiniam kapitalui. Šio susitarimo sudarymas 90 – iais metais buvo ir yra svarbus įvykis. Bet šis susitarimas labiau nuostabus tuo, kad jis gali nuvesti prie tolesnių tarptautinių susitarimų, liečiančių konkurencijos sąlygas pasaulinėse bankinėse ir finansinėse rinkose.

Reikalavimai kapitalui atsižvelgiant į riziką

Pirminiai reikalavimai JAV kapitalui pagrindė priklausė indėliams dėl banko mokumo ir indėlininkų saugumo aprūpinimo. 30 –ųjų m. bankinė krizė pakeitė egzistuojančia nuomonę šiuo klausimu ir perkėlė dėmesį į ryšį tarp nuosavų kapitalo ir aktyvų lygio. Šis požiūris nustatant aktyvus įskaitant riziką atsirado 50 –iais metais, ir susidėjo iš santykių tarp bankinio kapitalo ir bankinių aktyvų sudėties. Bazeliniai susitarimai 1975 m. ir 1983 m. buvo pirmieji žingsniai sukurti tarptautinio bankinio verslo sistemos reguliavimą. Rementis šiais susitarimais, tuo atveju, kai bet koks euro bankas taps nemokiu šių veiksmų, tai centrinis šalies bankas, kur yra pagrindinė šio banko valdyba, turi atstovauti, jei negalintis mokėti bankas yra užsienio banko skyrius.

1981 m. amerikiečių bankinės veiklos kontrolės organai sukūrė minimalių koeficientų sistemą, kuri nustato santykį tarp kapitalo ir aktyvų. 1983 m. įsigaliojo įstatymas dėl tarptautinio kreditavimo kontrolės. Remiantis šiuo įstatymu, bankinės veiklos kontrolės organai įgavo teises, siekti atitikimo nustatytiems kapitalo reikalavimams. Pradedant nuo 80 –ųjų metų, minimalūs koeficientai, kurie nustatė santykį tarp komercinių bankų kapitalo ir aktyvų, ėmė nenukrypstamai didėti. Kai kurie įvykiai šiame periode, tokie kaip tarptautinė skolų krizė, didėjantis užbalansinių bankinių operacijų lygis, finansinių rinkų nepastovumo augimas ir sustiprėjusi tarptautinių bankų konkurencija, parodė būtinumą nustatyti dar didesnius standartus pagrindinio kapitalo pakankamumui.

80 -ais metais bankinės veiklos kontrolės organai bandė išnagrinėti standartų sistemą kapitalui įskaitant riziką. Pagrindinės šių veiksmų priežastys:

- 1) pašalinti kliūtis dėl aktyvų valdymo su žemu rizikos lygiu (JAV Valstybės išdo vekselis);
- 2) nustatyti reikalavimų santykį kapitalui, pavyzdžiui, užbalansinėms operacijoms;
- 3) sulygtinti kapitalo standartus JAV su analogiškais standartais kitose šalyse, kurių bankai yra pagrindiniai konkurentai tarptautinėse rinkose;
- 4) sumažinti riziką, egzistuojančią bankinėje veikloje JAV.

Pradžioje bankinės veiklos kontrolės organai JAV neturėjo tikslo sudaryti tarptautinį susitarimą arba nagrinėti suvestinius bankinio kapitalo standartus.

1986 m. bankinės veiklos kontrolės organai pradėjo bendrą svarstymą su D. Britanijos banku apie bendros sistemos įskaitant riziką sukūrimą. Bet atsirado kliūtis, kuri sulėtino šį procesą,

jos esmė buvo nesutikime tokiu klausimu - kas sudaro banko kapitalą. Svarstymo išvada tapo dviprasmiškas kapitalo apibrėžimas, kuris buvo Bazelio susitarime. 1987 m. sausio mėn. JAV ir D. Britanijos tarnybos paskelbė apie bendrą susitarimą, nustatantį minimalius kapitalo standartus, kurie susieti su bankinių rizikų lygiu, įskaitant užbalansinę veiklą. Po to buvo pasiūlyta kitoms šalims taip pat priimti minimalius reikalavimus kapitalui. 1987 m. kovo mėn. Federalinė rezervų sistema ir D. Britanijos Bankas pateikė reikalavimus kapitalui rizikos pagrindu.

Dar iki galutinio susitarimo tarp JAV ir D. Britanijos japonų bankinė valdžia taip pat prisijungė prie svarstymo. 1987 m. spalio mėn. buvo išnagrinėtas susitarimo projektas, kuris nustato reikalavimus kapitalui 17 pramoninių valstybių. Dar prieš metus iki to, bankinės priežiūros ir reguliavimo Komitetu (Kuko Komitetas) buvo pasiūlyta išplėsti šį susitarimą, įterpiant keletą pramonėje išvystytų valstybių. Prieš 1987 m. gruodžio mėn. centriniu bankų valdžios komitetu buvo paskelbti specialūs pasiūlymai dėl reikalavimų kapitalui rizikos pagrindu, įskaitant minimalius standartus, kurie turi įsigaliooti 1992 m. ir laikinus standartus įvestus 1990 metais. Po to, kai buvo atlikti kai kurie šių pasiūlymų pataisymai, Bazelio susitarimas buvo paskelbtas 1988 m. liepos mėnesį. Visos Bazelio susitarimo rezoliucijos paliečia tik daugiatautinius bankus. Šiuos reikalavimus pradėjo taikyti komerciniams bankams daugialyje šalių, taip pat ir JAV.

Detaliau apie Bazelio susitarimą

Galutinai Bazelio susitarimas įsigaliojo 1992 m. gale, bet laikinos taisyklės buvo taikomos ir iki šio momento. Kapitalo struktūros nustatymo pagal jo lygį sistema, esančia Bazelio susitarime, į kurią įeina sekančios pagrindinės pozicijos:

- 1) kapitalo nustatymas dėl išmatuojamų rodiklių sukūrimo;
- 2) banko aktyvų įskaitant rizikos laipsnį apskaitos sistemos sukūrimas, remiantis atitinkamai keturiomis pagrindinėmis rizikos kategorijomis;
- 3) kapitalo įskaitant riziką, koeficiento minimizavimo schema.

Kapitalas pasiskirsto į du lygius. Į pirmo lygio kapitalą įeina išleistos ir pilnai išparduotos paprastos akcijos, nepaskirstytas pelnas, atviri rezervai (pirma vieta nepaskirstytam pelniui), neterminuotos nekumuliatyvios privilegijuotos akcijos išskaitant gudvilą. Į antro lygio kapitalą (arba papildomą banko kapitalą) įeina privilegijuotos akcijos su ribotu terminu ir kumuliatyvios akcijos, latentiniai (paslėpti) rezervai, 45 % perkainojimo rezervų, bendri rezervai dėl kreditų išlaidų padengimo (nesusieti su specialiais aktyvais), skolinto kapitalo instrumentų mišinys ir subordinuota skola. Iki 1992 m. bankinės organizacijos privalėjo turėti pirmo lygio kapitalą apimtį ne mažiau kaip 4 % aktyvų įskaitant riziką ir bendrą kapitalą (pirmo ir antro lygio kapitalo suma), kuris turi būti ne mažiau kaip 8 % aktyvų įskaitant riziką.

Rizikos įvertinimo struktūroje, patvirtintoje Bazelio komitetu, yra keturios svorio kategorijos.

Pirmai kategorijai (0 %) priklauso centrinių valdžių vertybiniai popieriai ir grynai pinigai. Antrai kategorijai (20 %) priklauso trumpalaikiai bankiniai įsipareigojimai ir municipalinių valdžių obligaciniai vertybiniai popieriai. Trečiai kategorijai (50 %) priklauso buitiniai kreditai. Ketvirtai kategorijai (100 %) priklauso rizikos aktyvai (komercinės paskolos, reikalavimai užsienio valdžiai ir kai kurie kt. aktyvai).

Lentelėje 9.12 parodytas kredito apimties ir kapitalo koeficiento apskaičiavimas.

<p style="text-align: center;"><i>LENTELĖ 9.12 KAPITALO KOEFICIENTO ĮSKAITANT RIZIKĄ APSKAIČIAVIMO PAVYZDYS</i></p>
--

Instrukcija Y, pozicija A Pagrindinės kapitalo pakankamumo pozicijos

1 priedas – bankinėms holdingo kompanijoms kapitalo koeficiento įskaitant riziką apskaičiavimo pavyzdys

Kaip pavyzdys imama bankinė organizacija su 6000 \$ bendru kapitalu taip pat tokiais aktyvais ir užbalansiniais straipsniais

Balanso aktyvai	
Grynieji pinigai	5 000 \$
Valstybės išdo vertybiniai popieriai JAV	20 000 \$
Nacionalinių bankų saldo	5 000 \$
Kreditai, užtikrinti pirminiais šeimininės būsto nuosavybės užstatais 1 – 4 kategorijos	<u>5 000 \$</u>
Kreditai privačioms korporacijoms	65 000 \$
Bendri balanso aktyvai	100 000 \$

Užbalansio straipsniai

Rezerviniai akredityvai, kaip užstatas išleidžiamų skolinių įsipareigojimų municipalinių organų	10 000 \$
Būtinai pagal įstatymą ilgalaikiai indėliai į privačias korporacijas	<u>20 000 \$</u>
Iš viso užbalansinių straipsnių suma	30 000 \$

Santykis tarp bendro kapitalo šios bankinės holdingo kompanijos ir bendriais aktyvais (arba paskolos kapitalo išnaudojimo koeficientas) apskaičiuojamas taip:

$$(6\,000\ \$ / 100\,000\ \$) = 6,00\ \%$$

Kad apskaičiuoti šios kompanijos aktyvus įskaitant riziką, reikia:

1. Apskaičiuoti kreditų apimtį pagal kiekvieną užbalansinį straipsnį

Užbalansinis straipsnis	Nominali vertė		Perkelimo koeficientas		Kreditų apimtis
Rezerviniai akredityvai aprūpinti municipaline valdžia	10 000 \$	x	1,00	=	10 000 \$
Ilgalaikiai įsipareigojimai prieš privačias korporacijas	20 000 \$	x	0,50	=	10 000 \$

Pagrindinės kapitalo pakankamumo pozicijos

2. Padauginti kiekvieną iš užbalansinių aktyvų į kredito apimtį pagal kiekvieną užbalansinio straipsnio atitinkamą rizikos svertą.

Užbalansinis straipsnis	Nominali vertė		Perkelimo koeficientas		Kreditų apimtis
Kategorija 0 %					
Piniginės lėšos	10 000 \$				
Valstybės išdo vertybiniai popieriai JAV	<u>20 000 \$</u> 25 000 \$	x	0	=	0
Kategorija 20 %					
Vidinių bankų balansai	5 000 \$				
Rezervinių akredityvų kiekis, aprūpintu municipaline valdžia yra lygiavertis kreditų apimčiai	<u>10 000 \$</u> 15 000 \$	x	0,20	=	3 000 \$
Kategorija 50 %					
Paskolos už būsto nuosavybės užstatą 1 – 4 kategorijos	5 000 \$	x	0,50	=	2 500 \$

Kategorija 100 %

Kreditai privačioms korporacijoms	65 000 \$				
Ilgalaikių išsipareigojimų kiekis prieš privačias korporacijas, yra lygiavertis kreditams	<u>10 000 \$</u>				
	75 000 \$	x	1,00	=	75 000 \$
Iš viso aktyvų, įskaitant riziką					80 500 \$

Šios bankinės holdingo kompanijos bendro kapitalo koeficientas aktyvams, svarstyto įskaitant riziką (kapitalo koeficientas įskaitant riziką) sudarys: (6 000 \$ // 80 500 \$ = 7,45 %.)

Reikalavimų kapitalui dėl užbalansinių instrumentų taikymas yra dvilapitis procesas. Pradžioje jie apskaičiuojami (perkelimi) į rizikos kredito ekvivalentą, sudauginant nominalinę vertę ir kredito perkeltimo koeficientą. Gautas rezultatas apsprendžiamas atitinkamos kategorijos įskaitant riziką. Užbalansiniai instrumentai, esantys kreditinių operacijų analogais (rezerviniai akredityvai), priklauso 100 % rizikos kategorijai. Perkeltimo koeficientas, kuris yra lygus 50 %, naudojamas kai vykstamos operacijos su obligacijomis, euronotomis (NIF) ir atnaujinamo kredito šaltiniais (RUF). Perkeltimo koeficientas 20 % naudojamas operacijoms su trumpalaikiais pasyvais, tiesiogiai susietais su prekyba.

Reikalavimų panaudojimas

Reikalavimų kapitalui įskaitant riziką priėmimas sukėlė tokius pokyčius:

1. Atitinkamai pasikeis bankiniai portfeliai. Tai, kad valstybės vertybiniais popieriais buvo asignuota pakankamai nedideli svoriai palyginant su kreditais (atitinkamai 0 % ir 100 %), atveria bankams naujas galimybes investuoti kapitalą į šiuos vertybinius popierius, kurie taps reikšmingesne jų balansinių operacijų dalimi. Papildyme 9.3 parodytas šių aktyvų pelno gavimo palyginamas.
2. Kaina kelioms užbalansinėms paslaugoms gali sumažėti taip pat, kaip ir jų kiekis.
3. Kai kurie bankai skirtingose šalyse privalės arba padidinti nuosavą kapitalą, arba sumažinti aktyvus. Kai kuriais atvejais abu šie veiksniai bus būtini. Keleriems stambiams bankams JAV gali atsirasti sunkumų, ratifikuojant šiuos reikalavimus. Kaip parodyta lent. 9.13, 1988 m. gale keleriems stambiams amerikiečių bankams primygtinai reikės atlikti rimtą darbą, kad jie neviršytų naujų koeficientų apskaičiavimo ribų. Ne amerikiečių bankams taip pat reikės padidinti papildomą kapitalą. Papildyme 9.4 parodyta, iki kokio lygio naudojamos privilegijuotų akcijų rinkos lėšos JAV tam, kad gautų pirmo lygio kapitalą.
4. Ateityje galima laukti, kad didesnė reikšmė bus suteikta pastovumo ir banko mokumo įvertinimui pagal kapitalo pakankumą nei bendrų aktyvų pastovumui.

Papildymas 9.3 KAI KURIŲ AMERIKOS BANKŲ AKTYVŲ PALYGINAMASIS GEBĖJIMAS DUOTI PAJAMAS KAPITALO ATŽVILGIU

Atitinkamai aktyvų pervedimo faktoriams pagal Bazelio susitarimą, daugelis tarptautinių bankų pastebės, kad kiekvieną aktyvų kategoriją skirtingais būdais duoda pelną. Norėdami tai pavaizduoti, mes lentelėje įvertinsime dolerių kiekį, kurį galima gauti iš duodančių pajamas aktyvų. Šie skaičiai nurodyti 1 stulpelyje. Jie apskaičiuojami tokiu būdu:

$$\text{Daugiklis} = \frac{1}{\text{Pavedimo koeficientas}} = \frac{1}{0,20} = 5,0$$

$$\frac{\text{Daugiklis}}{\text{Reikalaujamas kapitalo koeficientas}} \times \text{Kapitalo apimtis} = \frac{5}{0,08} \times 80\$ = 5,000 \text{ mln. \$}$$

Šie apskaičiavimai naudojami municipalinėms obligacijoms. Atliekant operacijas su kreditais būstui būtina pakeisti 0.50 į 0.20, kad gautume daugiklį 2.

GEBĖJIMAS KAS 80 \$ BANKO KAPITALO DUOTI PAJAMAS

	Aktyvų apimtis, atitinkamai kas 80 \$ banko kapitalo ¹	Procentinis pelnas iki mokesčių išskaičiavimo ²	Pelnas po mokesčių sumokėjimo ³	Procentinis santykis banko pelno
ir kapitalo ⁴				
Valstybiniai išdo vertybiniai popieriai JAV	20000 \$	1600 \$	240 \$	300,0 %
Municipalinės obligacijos	5000 \$	360 \$	90 \$	112,5 %
Tarp bankiniai reikalavimai	5000 \$	400 \$	60 \$	75,0 %
Kreditai būstui	2000 \$	200 \$	30 \$	37,5 %
Verslo kreditai	1000 \$	110 \$	16,50 \$	20,6 %

¹ Nuroditi skaičiai remiasi priimtais 8 % reikiamo kapitalo ir juose panaudoti rizikos svertai, kurie yra nustatyti paskutintais kapitalo pakankamumo reikalavimais, patvirtintais Federaline rezervo sistema. Šiais reikalavimais nustatyta 0 % valstybės išdo vertybiniam popieriams JAV, 20 % bendroms municipalinėms obligacijoms ir tarp bankinėms reikalavimams, 50 % būsto kreditams ir 100 % verslo kreditams.

² Priimtos procentinės normos sudaro 8 % valstybės išdo vertybiniam popieriams JAV, 7,2 % municipalinėms obligacijoms, 8 % tarp bankinėms reikalavimams, 10 % būsto kreditui ir 11,0 % verslo kreditams.

³ Po mokesčių sumokėjimo pajamų atžvilgiu, nustatyti bruto-koeficientas 75 % išlaidoms ir 40 % realiai mokesčio normai. Tokiu būdu lieka 15 % bruto-pajamų kaip pelnas po mokesčių sumokėjimo išskaitant municipalinių obligacijų pajamas, kur pelnas po mokesčių sumokėjimo sudaro 25 % bruto-normos.

⁴ Nors valstybės išdo vertybinių popierių JAV aktyvų kategorijoms priskirtas 0 % svertas, mes imame 5 % svertą ir daugiklį 20 apskaičiuodami bendrą apimtį, kuris gali būti gautas duotam banko kapitalo kiekiui.

Ar egzistuoja optimalus aktyvų rinkinys duodantis pajamas?

Atsakymą į šitą klausimą mes gausime, jeigu bankams vykdant įvairias operacijas mes atsižvelgsime į riziką ir apribojimus. Jeigu mes įvesime apribojimą, kad nei viena aktyvų kategorija negali viršyti 25 % nuo bendros aktyvų apimties, ir kad bankiniai reikalavimai taip pat apriboti 10 %, mes gausime tokį aktyvų paskirstymą: 25 % valstybės išdo vertybinių popierių JAV, 25 % būsto kreditų, 25 % paskolų. Tada įvertintos pajamos kaip procentas nuo kapitalinių fondų, gali būti apskaičiuotos tokiu būdu:

$$(300 \times 0,25) + (112,5 \times 0,25) + (37,5 \times 0,25) + (7,5 \times 0,10) + (20,6 \times 0,15) = 123,090\%$$

LENTELĖ 9.13

Kai kurių JAV bankų klasifikacija pagal kapitalo pozicijas 1988 m. gruodžio mėn. – kapitalo koeficientas įskaitant riziką vedančiųjų 20 –ies bankinių holdingo kompanijų

Bankas	Koeficientas pirmo lygio	Koeficientas antro lygio	Bendro kapitalo koeficientas	Bendra kapitalo apimtis pirmo lygio	Perteklius/neperteklius kapitalo pirmo lygio
J.P. Morgan	9.2%	3.3%	12.5%	6.380	3.602
Bankers Trast	6.7%	2.7%	9.4%	3.878	1.579
RNS Fainenšn	9.4%	1.4%	10.8%	2.362	1.359
Flit/Norstar	10.0%	2.1%	12.2%	2.180	1.312
SanTrast Bankai	9.2%	0.5%	9.7%	2.232	1.258
NSNB	8.4%	1.0%	9.4%	2.013	1.051
NBD	9.4%	1.0%	10.4%	1.785	1.027
Securyti Pasific	5.3%	4.0%	9.3%	4.097	1.023
Barnet Bank	8.3%	0.6%	8.9%	1.745	908
Pirma bankinė sistema	8.2%	4.0%	12.2%	1.729	885
Pirmas tarp regioninis Bankas	5.8%	4.7%	10.5%	2.737	856
Wells Fargo	5.5%	5.5%	10.9%	2.456	654
Bostono Bankas	5.6%	3.9%	9.6%	2.054	598
Citycorp	4.1%	4.1%	8.3%	9.747	336
Pirmas Čikagos Bankas	4.0%	4.0%	7.9%	1.827	-20
Mellon Bank	3.6%	3.6%	7.3%	1.148	-112
Chase Manhattan	3.95	3.9%	7.7%	4.106	-141
Manufactorys Ganover	3.5%	3.5%	6.9%	2.760	-425
America Bank	3.5%	3.5%	7.0%	3.311	-460
Chemijos Bankas	3.2%	3.2%	6.5%	2.670	-624

- Keičiant ir įvertinant banko pelningumą bus daugiau taikoma metodų, pagrįstų kapitalo įvertinimu, o ne jo aktyvu įvertinimu.
- Įvedamieji apribojimai privers komercinius bankus daugmaž rimčiau rūpintis investicinėmis operacijomis. Šią strategiją jau naudoja tokie bankai, kaip "Bankers Trast" ir "J. P. Morgan". Šie bankai mažai kreipia dėmesio į ilgalaikio kreditavimo operacijas, todėl jie valdo geriausius likvidumo straipsnius balanse ir turi pačias pastoviausias kapitalo pozicijas įskaitant riziką, o jų bendras kapitalo koeficientas, nustatytas įskaitant riziką aktyvams, 12 % didesnis negu reikalauja 1992 m. norma.

TARTAUTINIS BANKŲ KONKURENTABILUMAS JAV

Per du paskutinius dešimtmečius įvyko amerikietišku bankų nuosmūkis tarptautinėje konkurencijos pozicijoje. Šie konkurentabilumo pokyčiai pavaizduoti 9.3 lentelėje, kurią mes išanalizavome šios dalies pradžioje. Pagal šios lentelės duomenis mes galime pastebėti, kad nuo 1956 m. iki 1991 m. žymiai sumažėjo amerikietišku bankų, įtrauktų į 100 stambiausių pasaulio bankų sąrašą, skaičius. Kitame skyriuje mes išnagrinėsime duomenis apie mažėjančią JAV bankų konkurentabilumą tiek vidaus, tiek pasaulinėse bankinėse rinkose, išnagrinėsime, kaip kapitalo vertė gali veikti konkurentabilumo mažėjimą, įvertinsime kapitalo vertę įvairioms finansinėms paslaugoms, taip pat peržvelgsime pagrindinius faktorius, veikiančius banko kapitalo vertę.

Papildymas 9.4 DIDŽIOSIOS BRITANIJOS IR KITŲ ŠALIŲ BANKAI VERŽIASI PRIE ŽEMOS KAINOS KAPITALO ŠALTINIO – JAV PRIVILEGIJUOTŲJŲ AKCIJŲ RINKOS

Britų bankai, pastoviai ieškantys naujų kapitalo šaltinių, aptiko tokį šaltinį JAV privilegijuotųjų akcijų rinkoje. Penkių mėnesių bėgyje, iki 1989m. lapkričio mėn., britų ir kitų neamerikietišku bankų kapitalų fondai šioje rinkoje padidėjo beveik iki 1 mlrd. dol.. Kapitalo vertė buvo lygi beveik pusei analogiško paprastųjų akcijų rodiklio.

Pagal Bazelio susitarimo taisykles privilegijuotosios akcijos, nežiūrint į žemą jų kainą, priklauso pirmos eilės kapitalui arba kapitalo "šerdžiai". Privilegijuotųjų akcijų rinkos atsiradimas tapo galimas, padarius išimtį ruošiant Bazelio taisykles. Bankinės veiklos kontrolės organai sutiko išplėsti pirmos eilės kapitalo sąvoką ir įtraukti į ją privilegijuotąsias akcijas, aiškindami tai tuo, kad šios akcijos yra ilgalaikės ir jų dividendų išmokėjimas gali būti nutrauktas kaip ir paprastųjų akcijų dividendų išmokėjimas. Šios akcijos buvo žinomos kaip nekumuliatyvinės ilgalaikės privilegijuotosios akcijos. Išimtis buvo padaryta, pagrinde, atsižvelgiant į amerikietišku bankų, kurie naudojo šias akcijas didelėmis apimtimis, interesus. Amerikietiškos korporacijos privalo vykdyti žymius mokėjimus. Korporacinis investitorius, gaunantis dividendus, įgyja teisę į nedidelių dividendo sumų pašalinimą nuo apmokestinimo federaliniais mokesčiais, kuri buvo įdėta į JAV mokesčių struktūrą tam, kad minimizuotų korporacinių dividendų dvigubą apmokestinimą.

"Barclay's" buvo išleista privilegijuotųjų akcijų už 184 mln. dolerių, čia dividendai iki mokesčių sumokėjimo sudaro 10,875 % (žr. žemiau), tai lygu 8,156 % grynosios vertės, t.y. beveik pusei asmeninio "Barclay's" kapitalo vertės. Šiuo pavyzdžiu pasekė arba ruošiasi tai padaryti kiti bankai tokie kaip Jungtinis airių, Midland ir Karališkasis Škotijos bankas.

PRIVILEGIJUOTŲJŲ AKCIJŲ IŠLEIDIMAI JAV

Emitentas Valdytojo padėjėjas	Apimtis (mln.dol.)	Dividendai iki mo- kesčių išskaičiavimo	Pagrindinis ban- kas	valdytojas
Barclay's serija A Goldman	316	11,2	Širson	Meril
Barclay's serija B Goldman	184	10,875	Meril Linč	Širson
Jungtinis airių bankas	180	11,875	Meril Linč	-
Karališkasis Škotijos b. Vestpak	200	11,25	Meril Linč	Širson
PruBaš	100	12,000	Meril Linč	Širson
Registruota Vertybinių popierių ir biržų komisijoje	Apimtis (mln.dol.)	Patarėjas		
Midland	500	Meril		
Barclay's	500	-		

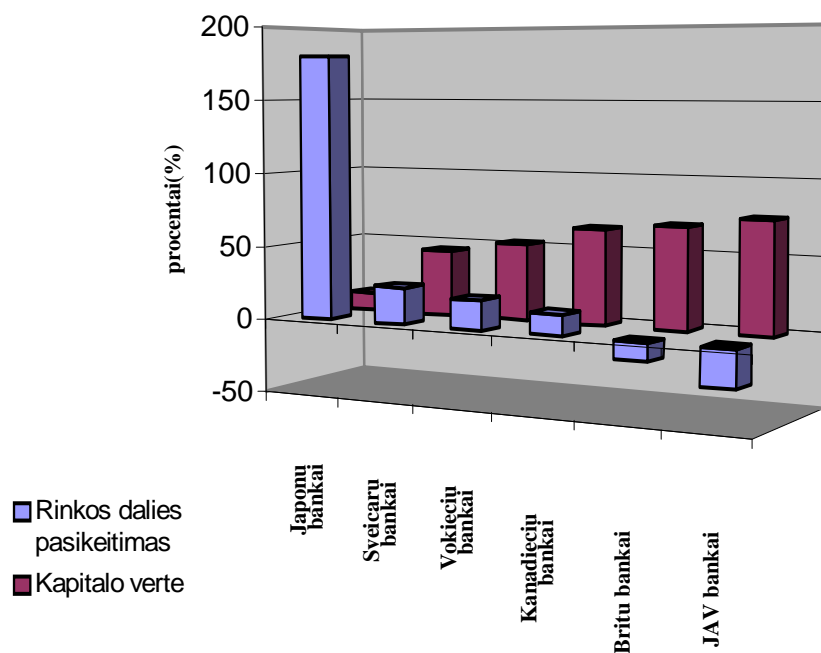
Dalies sumažėjimas vidaus ir pasaulinėje rinkose

Amerikietišku korporatyvinių kreditų dalies padidėjimas užsienio bankuose ir amerikietišku bankų išstumimas iš užsienio kreditavimo sukėlė eilę klausimų, liečiančių amerikietišku bankų konkurencinį statusą. Užsienio bankų dalies didėjimas amerikietišku bankų aktyvuose vyko lygiagrečiai su JAV pramoninių aktyvų rizikos didėjimu ir jų išnaudojimu, kontroliuojamu užsienio

pramoninių korporacijų. Skirtingai nuo amerikietišku bankų, amerikietišku pramoninių korporacijų užsienio operacijos nemažėjo.

1991 m. Niu-Jorko Federalinių rezervų banko atliktuose tyrimuose, buvo skelbiama apie amerikietišku bankų dalies sumažėjimą komerciniame savo šalies firmų kreditavime. JAV bankų palyginimas su 5 kitų šalių bankais parodė akivaizdžiai, kad nuo 1984 iki 1989 metų įvykę pakitimai rinkos dalyje dėl komercinio kreditavimo JAV buvo glaudžiai susiję su banko kapitalo verte (pav.9.3). Per tą patį periodą japonų bankai padidino savo dalį rinkoje beveik trigubai, nes valdė savo kapitalą esant žemiausiai jo vertei. JAV ir D. Britanijos bankai, turėdami aukštos vertės kapitalą, prarasdavo rinkos dalį. Tarp anglų ir amerikietišku bankų iš vienos pusės ir japonų iš kitos buvo šveicariški, vokiški ir kanadiečių bankai, kurių dalis rinkoje taip pat kito proporcingai kapitalo vertei.

Pav. 9.3 Rinkos dalies pasikeitimas komerciniame kreditavime JAV firmų

Pastaba: skyriaus ir kompanijos filialo kapitalo vertės lygius, parodo vidutiniai svertiniai reikiamo santykio tarp rinkos kainos ir gryno pelno dydžiai; komercinių kreditų dydžiai parodo šių kreditų dalį skyriuose ir kompanijos filialuose.

Vėlesnėje analizėje, kurią atliko FRBNY, buvo pažymėta, kad užsienio bankais buvo užkariauta dar didesnė rezervinių akredityvų rinkos dalis palyginus su komercinių kreditavimu. Rezervinių akredityvų rinkoje, bankas gali parduoti skolinį įsipareigojimą, jeigu, suėjus laikui jį apmokėti, kompanija arba municipalinė valdžia, kurie išleido šį įsipareigojimą, nesugeba to atlikti. 1985 metais JAV bankai išrašė praktiškai trečdalį visų rezervinių akredityvų, aprūpinamų JAV komerciniai popieriais, o 1989 m. tik 7 %. Tuo metu, japonų bankai padidino savo dalį šioje rinkoje nuo 18 % 1985 metais iki 42 % 1989 m. Pagal tyrimų rezultatus galima spėti, kad šiam rinkos dalies padidėjimui turėjo įtakos šių bankų kapitalo vertės pranašumas.

FRBNY tyrimuose buvo pažymima, kad amerikietiški bankai taip pat buvo išstumti iš užsienio kreditavimo. Per 1983 – 1989 m. laikotarpį, amerikietiški bankų dalis kredituose nebankinėms įstaigoms sumažėjo nuo 28 % iki 17 %. Ši tendencija tęsiasi ir po 1989 m. ir pagal duomenis, gautus iš Tarptautinių atsiskaitymų banko, nurodytų 12 skyriuje, galima spręsti apie šį besitęsiantį JAV bankų dalies rinkoje mažėjimą.

Banko kapitalo vertė ir tarptautinis konkurentabilumas

Šioje dalyje mes apžvelgsime, kaip gali būti nustatyta ir išmatuota banko kapitalo vertė, palyginsime įvairių šalių bankų kapitalo vertes ir išnagrinėsime nuosavo kapitalo vertės vaidmenį.

Nuosavo banko kapitalo vertės nustatymas ir įvertinimas

Mes nustatome banko kapitalo vertę kaip gryną skirtumą tarp bankinių procentinių normų pagal kurias bankas gauna lėšas ir pagal kurias išduoda jas skolininkams, ir pagal kurią padidėja banko rinkos vertė. Ankstesnėje dalyje mes išnagrinėjome kapitalo standartus įskaitant riziką, įvestus Bazelio susitarimu. Tarptautiniais standartais, paliečiančiais banko kapitalą, uždėti apribojimai banko paskolos kapitalo panaudojimui.¹ Tokiu būdu, nuosavo kapitalo banko vertė yra nustatoma fondų rinkoje, kur įvertinamos pajamos pagal nustatytas, jeigu tai būtina, rizikos premijas.

Bet toks kapitalo vertės apibrėžimas skiriasi nuo apibrėžimo, taikomo pramoninėms korporacijoms. Visų pirma, banko kapitalo vertė vaidina didelį vaidmenį; bankai pritraukia daug didesnę skolinto kapitalo apimtį, negu pramoninės korporacijos, tai iššaukia būtinybę gauti pakankamą pelną iš kapitalo. Visų antra, pagal veikiančius tarptautinius kapitalo standartus reikalaujama turėti nustatytą nuosavo kapitalo kiekį, nors šie standartai reikalauja minimalių nuosavo kapitalo lygių, jo realus lygis nustatomas rinkos.

Bankams reikalaujama turėti toki nuosavo kapitalo kiekį, kuris būtinas kreditų aprūpinimui ir garantuoti tą, kad išleistų į apyvarta akcijų rinkos vertė būtų palaikoma. Pajamos iš nuosavo kapitalo reikalingos didėjančių kreditų aprūpinimui, turi būti toks pats kaip ir nuosavo banko kapitalo pajamų lygis, kuris yra apyvartoje. Reikiamas pajamų lygis – tai pajamos, gautos sumokėjus mokesčius, ir dalintos iš nuosavo kapitalo rinkos vertės.

¹ Santykio apribojimai tarp nuosavų ir skolintų lėšų.

Jeigu fondų rinkoje, banko akcijų kursas 25 kartais didesnis negu pelnas iš vienos akcijos (santykis tarp kainos ir pelno), tai bankui reikalinga nustatyti minimalų pelno lygį, kuris sudaro 4 % nuo nuosavo kapitalo, asignuotam į šį kreditą (gautas dalijant 25 iš 1). Tai lygu 16 –ai pajamų baziniams punktam sumokėjus mokesčius (naudojama 4 % pirmo lygio nuosavo kapitalo).

$$\begin{aligned} \text{Pajamos sumokėjus mokesčius} &= \% \text{ nuosavo kapitalo} \times \text{Reikalaujama pelno norma} \\ &= 0,04 \times 4 \% \\ &= 0,16 \text{ (16 – a bazinių punktų)} \end{aligned}$$

Jeigu mokesčių lygis sudaro 40 % pelno, tai bankui reikalinga gauti gryną skirtumą iki mokesčių sumokėjimo 26,7 bazinių punktų²:

$\text{Reikalaujamas pajamų lygis mokesčius}$
$\text{Grynas skirtumas iki mokesčių sumokėjimo} = \frac{\text{sumokėjus, išreikštas baziniai punktais}}{\text{bazinio punkto}} = 26,7$
$\text{(1 – mokesčio procentas)}$

Nuosavo kapitalo vertė

Kaip susijusios banko kapitalo vertė ir nuosavo kapitalo vertė? Pelnas, iš kokio nors finansinio produkto (pvz., bankinio kredito) turi atnešti reikalingą pelno procentą nuo nuosavo kapitalo, asignuotam aprūpinti šį produktą. Šis pelnas tolygus banko ilgalaikiam pajamų lygiui. Einamieji pajamų lygiai gali būti naudojami kaip laikini ilgalaikio lygio dydžiai, nes, iš esmės aišku, kad pelno lygis, jautrus cikliniams svyravimams vienais metais gali didėti, o kitais bankas gali jausti nuosavų lėšų nepriteklių. Kada bankas turi kapitalo nepriteklį, nuosavo kapitalo vertė didėja. Pvz., jeigu banko nuosavo kapitalo lygis yra žemesnis už tarptautinius standartus, tai bankui būtina arba sumažinti aktyvus, arba išleisti naujas akcijas. Bet kuriuo iš šių atvejų įvyks pelno sumažėjimas (sumažinus aktyvus) arba akcininkų pelno sumažėjimas dėl naujų akcijų išleidimo. Einamosios banko pajamos, turinčios kapitalo nepriteklį, viršys nuosavo kapitalo vertę (pelno santykis

nuosavam kapitalui bus pakankamai aukštas, nes nuosavo kapitalo balanso skyriuje bus sumažinta bendra suma).

Lyginant įvairių šalių bakinės atskaitomybės pajamas iškyla tam tikrų problemų. Jos pirmiausiai susijusios su skirtumais buhalterinėse sistemose ir su skirtingų ekonominių sąlygų egzistavimu. FRBNY ataskaitoje buvo padaryta keletas pataisymų banko pajamų ataskaitose tam, kad gauti nuosavo kapitalo vertės palyginamuosius įvertinimus:

- 1) skirtingų režimų besivystančių šalių skolinių įsipareigojimų pataisa;
- 2) nuosavo akcijų kapitalo, priklausančio japonų ir vokiečių bankams, ataskaitos sudarymo pataisa;
- 3) nominalių banko neto – aktyvų priklausomybės nuo augimo ir infliacijos pataisa;
- 4) skirtumo tarp nustatyto ir faktinio pagrindinio kapitalo lygių nuvertėjimo pataisa.

² Bruto kredito skirtumas turi padengti išlaidas. (Darbo ir kapitalo išlaidos, praradimai dėl kredito sąlygų neįvykdymo ir kitos išlaidos). Grynas skirtumas, sumokėjus mokesčius, reikalingas tam, kad gauti nuosavam kapitalui reikalaujamą pelną, - tai banko kreditinio kapitalo vertė.

9.14 LENTELĖ PASKIRSTYTO NUOSAVO KAPITALO, BRUTO IR NETO SKIRTUMAI	SANTYKINIS FINANSINIŲ REZULTATŲ DYDIS,
<i>Kompanijos balansas, \$</i>	
Kreditai	1,000,000 \$
Nuosavas kapitalas	40 \$
<i>Pelno apskaičiavimas (pagal bazinius punktus)</i>	
Bruto skirtumas	50 ¹ \$
Neto skirtumas iki mokesčių sumokėjimo	26,7\$
Neto skirtumas sumokėjus mokesčius	16 ² \$
Pajamos ir išlaidos	
Nuosavo kapitalo pajamos	4 ³ %
Santykis tarp rinkos kainos ir grynujų pajamų (PE)	25

¹ pelno apimtis, reikalinga tam, kad po išlaidų padengimo ir mokesčių sumokėjimo, liktų pakankamas grynas pelnas.

² imame mokesčio normą 40%. Tada lieka 1,60 dol. kiekvienam tūkstančiui dolerių arba 4% atitinkamai nuosavam kapitalui.

³ naudojame $1/PE = \text{nuosavo kapitalo pajamos}$.

Atsižvelgiant į amerikiečių bankus, kreditai suteikti besivystančioms šalims buvo sukoreguoti į padidėjimo pusę. Atsižvelgiant į japonų ir amerikiečių bankus, buvo darytos dalių pataisos (didėjančia pusė) jų dalyvavimo tarpusavio kapitalo indėliuose. Atsižvelgiant į visus bankus nuosavo kapitalo vertė buvo sukoreguota į mažėjimo pusę, atitinkamai pagal jų amortizacijos apskaičiavimo ir infliacijos koregavimo praktiką.

Pagrindinio kapitalo vertė pagal finansinius produktus

Iš ankstesnio aptarimo matome, kad konkretaus finansinio produkto kainos kalkuliacija apima du etapus.

1. Nustatome nuosavo kapitalo vertę.
2. Apskaičiuojame skirtumą arba mokesťi už finansinį produktą, kuris turi padengti nuosavo kapitalo vertę (nuosavo kapitalo išlaidos priklauso pirmo lygio kapitalui, remiantis Bazelio susitarimu, tačiau t.p. būtina padengti antro lygio kapitalo vertės išlaidas, kurios nenurodytos mūsų skaičiavimuose, kad išvengti sudėtingumo).

Pagal Bazelio susitarimą, korporatyviniams kreditams nustatomas 100¹% svertas, o reikalaujama kompanijos neto vertės svoris sudaro 4% kredito apimties. Bankų valdytojai turi įvertinti reikalaujamą skirtumą. Šiam įvertinimui būtina tokia informacija.

Informacija	Įgyta reikšmė
1. Nuosavo kapitalo vertė	12%
2. Nuosavo kapitalo reikalaujamas procentas	4%
3. Rizikos svoris pagal Bazelio susitarimą	100% (korporatyviniai kreditai)
4. Mokesčio norma korporacijos pajamoms	34%

¹ palyginimui, pagal Bazelio susitarimo reikalavimus, kreditavimo įsipareigojimų rizikos svoris sudaro 50%, o pagal procentinius svopus - 5% nominalios apimties plus 100% teigiamos rimkos kainos.

Skiriamas skirtumas turi būti pakankamas, kad aprūpinti banką nuosavo kapitalo pajamomis, sumokėjus mokesčius. Naudojant reikšmes, pateiktas lentelėje, mes gausime:

Skirtumas x ($1 - \text{mokesčio norma}$) = Nuosavo kapitalo vertė x rizikos svoris x nuosavo kapitalo reikalaujamas procentas

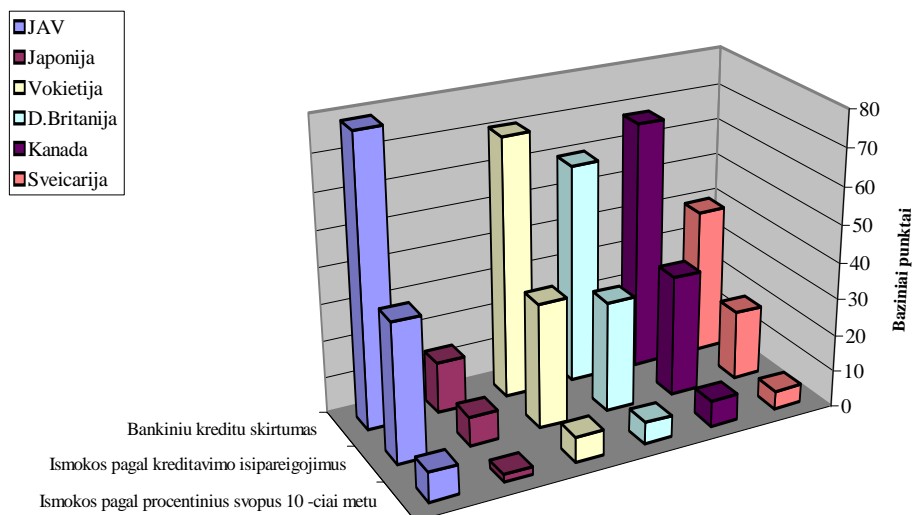
$$S \times (1 - T) = 12 \times 1 \times 0,04$$

$$S = \frac{0,48}{0,66}$$

Korporatyvinių kreditų reikalaujamas skirtumas sudaro 0,727 arba 72,7 bazinių punktų¹. FRBNY tyrimuose įskaityti skirtumai ir apmokėjimai, būtini nuosavo kapitalo vertės padengimui trim skirtingais finansiniais produktais: standartinis korporatyvinis kreditas, kreditavimo įsipareigojimai (daugiau nei 1 metams) ir procentinis dolerinis apsigyvenimo sandoris dešimčiai metų. Įvertinimai, nurodyti FRBNY tyrimuose, pavaizduoti 9.4 paveiksle. Skirtingose šalyse vyrauja esminiai skirtumai šiems įvertinimams. Kanadiečių, amerikiečių ir britų bankams būtinas grynasis skirtumas 60 – 80 bazinių punktų. Šie skirtumai neįskaito išlaidų. Reikalaujamas mokestis kreditavimo įsipareigojimams apytiksliai yra lygus korporacinių kreditų mokesčiui. Tokiu būdu, amerikiečių, britų ir kanadiečių bankai reikalauja žymiai reikšmingesnio neto mokesčio negu japonų bankai.

¹ kapitalo vertės apskaičiavimas gali būti sudėtingesnis, nes infliacijos faktorius gali paveikti realias pajamas, sumokėjus mokesčius, gautas iš nuosavo kapitalo.

Pav. 9.4 SKIRTUMAS ARBA MOKĖJIMAS, BŪTINAS NUOSAVO KAPITALO PADENGIMUI

Pastaba : Palūkanų normos apsikeitimo sandorių mokėjimai lygūs pusei nustatytų rinkoje apsikeitimo sandorių skirtumui.

Taip pat turi būti įskaičiuojami reikalaujami kasmetiniai palūkanų normos apsikeitimo sandorių grynieji mokėjimai. Šie mokėjimai sudaro nuo 5 iki 10 bazinių punktų JAV ir D. Britanijos bankams, iš to seka, kad šie bankai negalės gauti pakankamo pelno iš apsikeitimo sandorių ir tuo tarpu nepadengs nuosavo kapitalo vertės.

Tarptautinis apmokestinimas ir kapitalo išlaidos

Tarptautiniai bankai konkuruoja tarpusavyje nacionalinėse kreditų rinkose. Todėl tarptautinis bankas, kuris vykdo kreditines ir paskolų operacijas tuo pačiu metu daugelio rinkose, kreipia dėmesį į skirtingų šalių mokesčio sistemas. Šalyje su žemu korporaciniu mokesčio lygiu vykdomų operacijų palankumas mažėja, jei bankas vykdo tarptautines operacijas. Būtina žinoti, kad kapitalo vertės įvertinimai, pavaizduoti (pav. 9.4), priklauso tik tiems bankams, kurie vykdo kreditavimo operacijas savo šalyje.

Tarptautinis bankas susiduria su pajamų mokesčių normomis šalyse, kur jis vykdo finansinės operacijos. Būtina, sumokėjus mokesčius, padengti nuosavo kapitalo vertę, ir bankas susiduria su nuosavo kapitalo skirtingomis išlaidomis kiekvienoje šalyje, kur jis veikia. Pagal Nju Jorko Federalinio rezervinio banko tyrimo duomenis, galima padaryti tokią išvadą.

Tam, kad įvertinti konkurentabilumą, pvz., vokiečių ir amerikiečių bankus, yra nepakankama sulyginti Amerikos banko kapitalo vertę, veikiančio JAV, su Vokietijos banko kapitalo verte, veikiančio Vokietijoje. Būtina, duotoje rinkoje įskaityti banko kapitalo išlaidas, nepriklausomai nuo to, kur yra ši rinka – JAV, Vokietijoje, D. Britanijoje arba bet kioje kitoje šalyje.

Apskaičiuojant realią mokesčio normą bankui, esančiam užsienio rinkoje, taikomos tokios taisyklės:

- 1) imamas korporatyvinis pajamų mokestis, kurį priklauso sumokėti užsienio rinkoje;
- 2) kompanijų filialams yra išskaičiuojamas mokestis nuo dividendų sumos, kuri yra paskirstoma tarp akcininkų (tarptautiniai apmokestinimo susitarimai ir tarpvalstybinės sutartys sumažina taikomas normas);
- 3) savo šalies mokesčių įstatymdavystės ypatumai mokesčiams, kurie yra sumokami užsienyje. Kai kurios šalys (pvz., JAV) naudoja užsienyje sumokamiems mokesčiams nuolaidų sistemą; kitose šalyse (pvz., Vokietijoje) mokesčiai mokami išskaičiavus pelną, gautą užsienyje.

Korporatyvinių kreditų kapitalo vertė priklauso nuo nuosavo kapitalo vertės, aptarnavimo rinkos mokesčių, tarptautinių susitarimų ir tarpvalstybinių sutarčių dėl apmokestinimo, korporatyvinės organizacinės formos (skyrius arba kompanijos filialas). Lentelėje 9.15 parodyti reikalaujami skirtumai bankams, veikianties šešiose skirtingose šalyse. Pagal šiuos duomenis mes matome, kad JAV rinkoje (viršutinė eilutė) japonų bankų kapitalo išlaidos sudaro 9 bazinius punktus, palyginant su 76 JAV bankų baziniais punktais, 46 vokiečių bankų skyrių punktais ir 44 šveicariškų bankų skyrių punktais. Iš to mes galime padaryti išvadą, kad korporatyvinių mokesčių normų valstybiniai skirtumai praktiškai pašalinami, vykdant tarptautines operacijas. Tai susidaro dėl sudėtingo nacionalinių kodeksų apmokestinimo įstatymų ir mokesčių nuo dividendų sumos, kuri yra paskirstoma tarp akcininkų, suderinimo. Šią temą mes detaliau išnagrinėsime skyriuje "Tarptautiniai korporatyviniai finansai".

LENTELĖ 9.15						
SKIRTINGOSE TARPTAUTINIOSE RINKOSE REIKALAUJAMAS SKIRTUMAS KORPORACIJOS KREDITAMS. SKYRIAUS REPATRIJUOJAMAS PELNAS/KOMPAIJOS FILIALO REPATRIJUOJAMAS PELNAS/ KOMPIJOS FILIALO NEPASKIRSTYTAS PELNAS						
Šalis, kurioje vyksta pagrindinio banko veikla						
Veiklos rinka	JAV	Japonija	Vokietija	D.Britanija	Kanada	Šveicarija
JAV	/76/	9/11/5	46/51/40	63/73/67	65/69/59	44/50/47
Japonija	95/90/109	/10/	55/59/51	75/101/87	72/89/76	52/67/59
Vokietija	119/107/100	12/17/16	/65/	90/99/112	86/87/98	62/66/74
D.Britanija	68/76/76	9/10/3	43/36/36	/59/	65/65/51	41/38/42
Kanada	82/95/102	10/13/7	58/56/44	75/87/74	/65/	55/63/51
Šveicarija	62/76/76	9/10/2	40/41/32	59/59/52	65/65/46	/38/

Pastaba: reikalaujami skirtumai apskaičiuojami remiantis vidutine procentine norma, infliacija pagal 1984 – 1990 m. ir 1990 m. mokesčių norma.

Bankinio kapitalo vertės tarptautiniai skirtumai

Visumoje banko kapitalo vertės tarptautiniai skirtumai susiję su kitų šalių skirtumais šeimos santaupų lygmenyje, makroekonominiame stabilume ir ryšiuose tarp bankų ir korporacijų.

Žema Japoniškų bankų nuosavo kapitalo vertė paaiškina ekonominio augimo nacionalinę sulyginimo politiką. 1991 metų gale Japonija pasiekė pačio pastovaus augimo palyginus su kitomis vedančiomis industrinėmis valstybėmis. Japonų bankai stipriai priklauso nuo nuosavo kapitalo vertės ir gauna didelių palankumų, efektyvios stabilizacinės politikos deka.

Daug aukštesnės šeimų santaupos (pvz., Japonijoje ir Vokietijoje) ir daug sudetingesnis namų ūkio priėjimas prie bankinių kreditų, sumažina nuosavo kapitalo išlaidas. Tuo metu, kai kapitalo apyvartumas tarp valstybių suriša finansines rinkas, nuosavo kapitalo rinkos lieka santykinai išskirtos.

Šis faktorius apibrėžia tai, kad nacionalinių santaupų skirtumai įtakoja nuosavo kapitalo pajamų įplaukos rodikliams tarp skirtingų šalių.

Vokietijoje ir Japonijoje susiformavo tarpusavio ryšiai tarp bankininkų ir skolininkų, kurie veikia skirtingose verslo sferose. Vokietijos ir Japonijos pramoninės organizacijos, sumažindamos industrijos firmų skoloms rizikos premijas, leidžia tuo pačiu metu gauti aukštesnę nei JAV arba D. Britanijoje pajamų lygį. Mišriosios paskolos ir bankų reikalavimai Vokietijos ir Japonijos klientams gali padidinti rizikas ir supaprastinti informacines įplaukas. Bendradarbiavimas su korporacijomis

sudarė japonų bankams geras sąlygas tam, kad tarpusavyje dalyvaudami vienas kito akciniuose kapitaluose, sumažintų japoniškų bankų kapitalo išlaidas.

IŠVADOS

Tarptautinės komercinės bankinės veiklos plėtimas prasidėjo 60 –aisiais metais ir nenukrypstamai vis didėja. Kiekvieną dešimtmetį ši plėtra vyko skirtingai. Pagrindiniu 60 –ųjų metų įvykiu buvo eurorinkos atsiradimas ir užsienio skyrių daugėjimas. Jis sustiprėjo 70 –aisiais metais, nes iškilo naftos dolerių recikliacijos ir sindikuotų eurokreditų plėtros būtinumas. 80 –aisiais metais atsirado finansinės inovacijos, įvyko sekjuritizacija ir finansinių rinkų internacionalizacija.

Tarptautinėje bankinėje veikloje naudojamos įvairios organizacinės formos, įtraukiančios bankus – korespondentus, užsienio skyrius, agentūras ir kitas užsienio poskyrių rūšis (atstovybes ir dukterines kompanijas).

Nacionalinės bankinės sistemos turi daug skirtumų. Šie skirtumai apima banko operacijų skaičių ir valdžių politiką dėl užsienių bankinių institucijų įėjimo į nacionalines rinkas. Valdžios gali panaudoti du priėjimo būdus: abipusės naudos principą arba nacionalinio režimo užsienio bankams, siekiantiems atidaryti jų valstybės teritorijoje skyrius, išplėtimą. Naudojant nacionalinio režimo užsienio investuotojams išplėtimą, jie (užsieniečiai) gauna tas pačias teises, kaip ir vietiniai.

Pagrindinė organizacinė forma, kurią naudoja JAV bankai užsienio veiklai vystyti, - tai užsienio skyriai. Kitos naudojamos organizacinės formos įtraukia Edžo korporacijas, dukterinius bankus ir atstovybes.

Greitas užsienio bankų operacijų plitimas JAV pastūmėjo priimti specialų įstatymą, reguliuojantį šias operacijas. 1978 m. Įstatymo dėl tarptautinių bankinių operacijų pagrindinis tikslas buvo sulyginti užsienio bankų, veikiančių JAV, ir vidaus bankų konkurencines pozicijas. Užsienio bankams pradėti taikyti nacionaliniai įstatymai.

1988 m. Bazelio susitarimas įvedė vieningus reikalavimus tarptautinių bankų kapitalui. Šio susitarimas buvo priimtas, norint sumažinti bankų veiklos riziką, sulyginti konkurencines pozicijas ir netrukdyti bankams valdyti mažos rizikos aktyvus (vyriausybės vertybiniai popieriai).

Sumažėjo JAV bankų konkurentabilumas. Ši tendencija pasireiškia komercinio kreditavimo rinkos dalies sumažėjimu ir rezerviniu akreditivu. Šie pokyčiai komercinio kreditavimo rinkos dalyje JAV glaudžiai susiję su banko kapitalo verte. Lygindami šešių vedančiųjų šalių bankus, mes matome, kad bankų su aukšta nuosavo kapitalo verte dalis rinkų greitai mažėja, nes, turėdami aukštą kapitalo vertę, bankai turi gauti aukštą paslaugų, kurias jie teikia, grynojo pelno skirtumą.

Priedas

Jėgos politika: stambių Vokietijos bankų įtaka (Finansinal Times, 1989 m. liepos 20 d., pls. 17)

Doiče bankas, Drezdner bankas ir Komerc bankas valdo dideles žinomų stambiausių kompanijų nuosavo kapitalo dalis, ypač tų, kurios verčiasi statyba ir mažmeninėmis operacijomis. Atitinkant savo kaip pačios galingiausios Vokietijos finansinės institucijos padėtį, Doiče bankas valdo tikrą lobį – 28 % pačios stambiausios pramoninės Vokietijos grupės “Daimler – Benc” akcijų. Esant skirtingoms politinėms ir finansinėms priežastims, paskutiniu metu vyksta žiaurios lažybos, paliečiančios bankų valdžią, dėl dalyvavimo kompanijos kapitale.

Kai kurie bankininkai teigia, kad jų santykiai su verslo pasauliu dabar ne taip susieti negu buvo praeityje. Santykiai, tipo “namų bankas”, kurie buvo tiek galingi, kad galėjo “stipriai” pririšti korporaciją prie banko, stipriai sumažėjo, todėl, kad kompanijos tapo nepastovios, pastoviai keičia skolų formas ir vis palankiau žiūri į vertybinius popierius.

Savo dalyvavimo kitų kompanijų kapitale įvertinimui pagal antrąją Europos sąjungos Bankinių direktyvų leidinį, kuris plačiai yra pripažintas, visi Europos sąjungos bankai, kurie turi kitų kompanijų kapitalo dalių, turi atitikti dviems svarbiems naujiems kriterijams:

- 1) nei viena kompanijos kapitalo dalis neturi viršyti 15 % akcinių banko lėšų;
- 2) bendra banko dalyvavimo kompanijos kapitale dalių suma neturi viršyti 60 % trumpalaikio kapitalo.

Šios taisyklės pirmiausiai palies Doiče banką, valdantį patį geriausią portfelį. Praeitame mėnesyje Doiče bankas paskelbė, kad jo rinkos dalyvavimo kompanijos kapitale vertė, kuri sudaro 20 % akcijų ir lygi 9,2 mlrd. markių, atitinkamai lygi apie 40 % einamojo jo kurso akcijų.

Bet kol kas šie nauji nurodymai nežaloja Vokietijos bankininkų, ko negalima pasakyti apie augančias vidines lažybas dėl bankų valdžios. Stambūs bankai yra kritikuojami daugelio politikų. Kai kurie nusistatę kritiškiau negu laisva liberalinė demokratinė partija. Pagal šios partijos reikalavimus dalyvavimo nuosavome kapitale dalis turi būti apribota 15 %. Socialistinė Vokietijos partija reikalauja įvesti 5 % ribą.

Socialistinė partija taip pat reikalauja įvesti ribą dėl stebėtojų tarybos vietų skaičiaus, kurias gali užimti žinomi bankininkai. Pagal šiuos reikalavimus banko valdybos nariai neturi teisės firmų stebėtojų tarybose užimti daugiau negu 5 vietas, kurios įeina į skirtingas motinines kompanijas. Šis reikalavimas daugiausia palies Doiče banką; 12 šio banko valdybos Sąjungos narių bendrai užima 100 pareigų skirtingose stebėjimo sąjungose. Federalinių kartelių valdyba palaiko šiuos reikalavimus ir mano, kad vieno banko atstovai ne turi turėti teisės užimti konkurentų kompanijose stebėjimo sąjungose postų.

Pagal Volfgano Rolerio nuomonę, kuris eina Drezden banko direktoriaus pareigas, taip pat šiuo metu Vokietijoje užimančio prezidento postą bankininkų Federacijoje, tik 114 vietų iš 1446 stambiausių Vokietijos kompanijų stebėjimo sąjungose, yra užimtos bankininkais iš privataus sektoriaus. Pagal p. Gerauseno nuomonę, kuris eina Doiče banko direktoriaus pareigas, tik 86 atvejais, bankams priklauso daugiau negu 10 % akcijų pramoninių kompanijų kapitale.

Bankai ypač išskiria faktą, kad didesnė jų dalyvavimo pramoninių kompanijų kapitale dalis, esanti arba istoriškai susiklosčiusi, arba senesni paveldėjimo šių bankų susitarimai dėl skolos padengimo, kai skola buvo perkelta į nuosavą kapitalą.

Apžvalgos klausimai

1. Paaiškinkite, kaip tarptautinių finansinių problemų atsiradimas privertė bankus ieškoti ir naudoti naujas veiklos rūšis.

<i>LENTELĖ (A1) VAKARŲ VOKIETIJOS DALYVAVIMAS KAPITALE</i>			
Bankas	Dalyvavimas kompanijos kapitale	(%)	
DOIČE BANKAS	Tiesioginis dalivavimas		
		Daimler Benc	28,24
		Filip Holcman	30,00
		Karštat	25,08
		Klokner	
		Chumboltd Doitc	40,00
		Sudcuker	23,05
		Fiat	2,50
	netiesioginiai	Metal gezelšaft	10,90
	Hortan	18,75	
DREZDNER BANKAS	tiesioginis		
		Brau und Brunen	27,20
		Chaidelberg cement	25,10
	netiesioginiai	Bilfinger end Berger	25,00
	Metal gezelšaft	23,10	
KOMERCBANK	tiesioginis	Karštat	25,00
	netiesioginis	Chaidelberg	
		Drukmašinen	25,00
		Hohtif	25,00
		Horten	6,25
		Linatip	25,00

2. Kaip skyrėsi tarptautinio bankinio verslo vystymasis ir plėtra 60 –ais, 70 –ais ir 80 –ais metais? Ar galima pasakyti, kad panaši struktūra pirmaus ir 90 –ais metais ?
3. Kaip įtakoja tarptautinius bankus, skolininkus ir investorius finansinių rinkų operacijos, kurios vyksta visą parą?
4. Kas yra asmeninis bankinis verslas ir kodėl galima sakyti, kad jis atvers kelią tarptautinei bankų plėtrai ateityje ?
5. Per 1956 – 1986 m. 100 stambiausių pasaulio bankų sudėtis pasikeitė. Kodėl įvyko šie pasikeitimai ?
6. Kur yra pagrindas korespondentiniuose santykiuose tarp užsienio bankų?
7. Išvardinkite plėtros ir suvereniteto principo panašumus ir skirtumus nacionalinio režimo užsienio bankams kaip būdus, padedančius spręsti tarptautinės bankinės veiklos uždavinius.
8. Kokie panašumai ir skirtumai tarp universalaus bankinio modelio ir JAV bankinio modelio ?
9. Išvardinkite tarpvalstybinės bankinės sistemos tokių organizacinių formų “plusus” ir “minusus”:
 - (a) atstovybė;
 - (b) Edžo korporacijos;
 - (c) tarptautinių bankinių “zonų” (bankinių poskyrių) sistema su lengvatos režimu (IBF);
 - (d) užsienio skyriaus konsorcinis bankas;
 - (e) prekybos bankas.
10. Atskleiskite užsienio skyrių svarbą tarptautinėje JAV bankų plėtroje.
11. Kokį vaidmenį atlieka užsienio bankai JAV? Ar yra skirtumai strategijose, kurias naudoja užsienio bankai skirtingose šalyse plečiant savo veiklą JAV ?
12. Kokios priežastys įtakojo 1978 m. įstatymo dėl tarptautinių bankinių operacijų priėmimą ?
13. Kodėl yra svarbus kapitalo pakankamumas ?
14. Kas yra Bazelio susitarimas ? Kaip taikomos Bazelio susitarimo pozicijos ?

15. Tarptautinis bankas valdo tokius aktyvus:
- (a) *vyrtausybtvvs vertybiniai popieriai – 136 mln. dol.;*
 - (b) *kreditai, kuriu užstata yra būstas, – 540 mln. dol.;*
 - (c) *verslo kreditai – 621 mln. dol.;*
 - (d) *tarpbankiniai reikalavimai – 149 mln. dol.;*
- To paties banko kapitalą sudaro:
- (a) *paprastos akcijos – 25 mln. dol.;*
 - (b) *nepaskirstytas pelnas 17 mln. dol.;*
 - (c) *kumuliatyvinės privilegijotos akcijos – 10 mln. dol.;*
 - (d) *bendrieji rezervai kreditų praradimo atvėju – 12 mln. dol.;*
 - (e) *subordinuota skola – 5 mln. dol..*
- i. *Apskaičiuokite banko aktyvus įskaitant rizika;*
 - ii. *Apskaičiuokite santykio koeficientą tarp bendro banko kapitalo ir bendrų aktyvų, naudodami bazelio rizikos svarto metodą.*
16. Paaiškinkite, kaip kiekvienas iš pateiktų faktorių gali įtakoti banko kapitalo vertę Gelgolando saloje.
- a. *Asmeninių santaupų lygio pasikeitimai.*
 - b. *Valdžia įveda naują mokesčių politiką, kuri susiaurina verslo ciklą amplitudę.*
 - c. *Valdžia pradeda bankinių indėlių draudimo programą.*
 - d. *Įvedamos naujos korporatyvinio valdymo taisyklės, pagal kurias bankas gali įeiti į „finansines grupes“, kur leidžiamas akcinis dalyvavimas.*
17. Fondų rinkoje Europos banko akcijų kaina 15 kartų didesnė už grynąją jos vertę. Banko pajamų mokesčio norma – 35 %. Naudojami standartiniai reikalavimai pirmo lygio kapitalui. Kokia banko kapitalo vertė ?
18. Japonų bankas veda derybas dėl korporatyvinio kredito su Kanados skolintoju. Nuosavo kapitalo vertė – 9 %, reikalavimai pirmo lygio kapitalui, rizikos svoris pagal Bazelio susitarimą – 100 %, banko pajamų korporatyvinė mokesčio norma – 34 %. Koks reikalaujamas santykis tarp rinkos akcijos kainos ir grynojo pelno ?

Trumpa bibliografija

- Bank for International Settlements. Annual reports. Basle Baker, James C. International Bank Regulation. New York : Praeger 1978.
- Baker, James C. and M.G. Bradford. American Banks Abroad : Edge Act Companies and Multinational Banking, New York : Praeger 1974.
- Bardos, Jeffrey. “The Risk – Based Capital Agreement : A Further step Towards Policy Convergence.” Quarterly Review, Federal Reserve Bank of New York, Winter 1987 – 1988.
- Bellanger, Serge. “Stormy Weather : The FBSEA`s Impact on Foreign Banks,” The Banker`s Magazine, November – December 1992.